

T a m p e r e e n
S U O M A L A I N E N

KLUBI

Klubilehti • 1/2017

Tampere tanssii – laulaa ja soi

Cullberg-baletti säväyttää elokuussa Tampereella

*Ruotsin kansainvälisesti tunnetuin tanssiryhmä, Cullberg-baletti esiintyy
50-vuotisjuhlavuotensa myötä 13. elokuuta*

49. Tampereen Teatterikesän ja Tampere-talon yhteistuotannossa.

*Euroopan kärkikoreografeihin kuuluvan Jefta van Dintherin hypnoottisessa
Protagonist-koreografiassa on 14 tanssijaa.*

PÄÄKIRJOITUS

Pasi-Heikki Rannisto | Johtokunnan puheenjohtaja

Suomalainen kulttuuri elää ja uudistuu

Tampereen Suomalaisen Klubin kevään ohjelmatarjonnassa on saatu hyvä katsaus suomalaisen kulttuurin kehitysvaiheisiin. Entinen pääministeri **Paavo Lipponen** arvioi ruotsalaisuuden vaikutuksia kulttuuriimme ja professori **Matti Klinge** puolestaan venäläisyyden ajan vaikutuksia suomalaisuuden ja suomalaisen kulttuurin kehittymiselle. Itse tarkastelin tulevaisuuden tutkimuksista havaittavia megatrendejä ja niiden mahdollisia vaikutuksia suomalaaisuudelle ja suomalaisen kulttuurin tulevaisuudelle. On selvää, että kulttuuri ei ole koskaan valmis eikä pysähdy. Se elää ja muotoutuu kulloisessakin ajassa hakien aikaan sopivat ilmenemismuodot. Se mikä nyt tuntuu radikaalilta, on tulevaisuudessa vain yksi kehitysvaihe matkalla kohti jatkuvasti uudistuvaa kulttuuria ja suomalaisuutta.

Suomen valtio täyttää tänä vuonna 100 vuotta. Valtiota paljon vanhempi on suomalainen kulttuuri, joka kiinnittyi läntiseen kulttuuriperimään osana Ruotsin valtakuntaa 1300-luvulta lähtien. Onnenpotku oli, että Venäjä irrotti meidät Ruotsista 1809 Suomen sodassa ja saimme Venäjän yhteydessä oman suurruhtinaskunnan, jolla oli oma lainsäädäntö,

raha ja valtiopäivät. Kehitys kohti itsenäistä valtiota oli mahdollinen alkaa. Tämähän ei olisi ollut mahdollista osana Ruotsin kuningaskuntaa.

Varhaisista ajoista alkaen kulttuurimme on kehittynyt osana kansainvälistä läntisten kulttuurien perhettä. Kuvataiteilijat ovat liikkuneet pitkin Eurooppaa ja muodostaneet taiteilijayhteisöjä milloin Pietariin, milloin Pariisiin. Säveltäjämme ovat liikkuneet tahoillaan osana kansainvälisiä musiikkipiirejä. Sähköisen viestinnän levittyä ovat tämän päivän taiteilijat osa globaalia kulttuuriyhteisöä, kuitenkin paikallisia ja kansallisia piirteitä unohtamatta. Kulttuuri onkin tänään monimuotoisempi ja laajempi asia kuin koskaan aikaisemmin ja se myös koskettaa eri muodoissaan kulttuurin harrastajia ja kuluttajia. Suomalaisia menestystarinoiden voimella haetaan niin klassisen musiikin puolelta kuin vaikka rokin ja tieteenkin alalta. Tampere-laisena on luonnollisesti hieno seurata loistavan filharmoniamme nuoren kapellimestarin **Sanntu-Matias Rouvalin** menestyskulkua. Niin ikään Manse-rock on käsite omalla alallaan samoin kuin Tampereen rooli maamme teatteripääkaupunkina sekä merkittävänä museoiden ja taiteen keskuksena.

Tässä lehdessä esitellään tamperelaisia ja pirkanmaa-

laista kulttuurielämää, jonka keskeinen rikkaus on sen monipuolisuus ja omaehtoisuus. Tampere houkuttelee yhteen erilaisista taustoista olevia ja näissä yhteentörmäyksissä syntyy omintakeisia kulttuurin muotoja, joista osa saavuttaa kansallista ja osin kansainvälistäkin tunnettuisuutta. Olennainen tekijä kulttuurin tekemiselle on kannustava ilmapiiri. Luova toiminta edellyttää aikaa ja tilaa muotoutua. Pirkanmaan rento ilmapiiri on tarjonnut taiteen tekijöille jo vuosia kotipesän, jonne on voinut kiinnittyä asumaan ja luomaan.

Kulttuuri on kuitenkin myös paljon muuta kuin esittävä taide. Suomalainen yhteiskunta on siirtynyt viime vuosikymmeninä maalaiskulttuurista kaupunkilaiskulttuuriin. Voimme jälleen keuhalla havaita, että kaupunkilaiset täyttävät kadut ja puistot aina ilman sallissa. Kaupunkiympäristön onkin tarjottava viihtyisiä tiloja, mutta myös avaruutta ajatuksille ja kaikenlaiselle tekemiselle. Elämää sen paremmin kuin kulttuuriakaan ei voi suunnitella valmiiksi ihmisten puolesta.

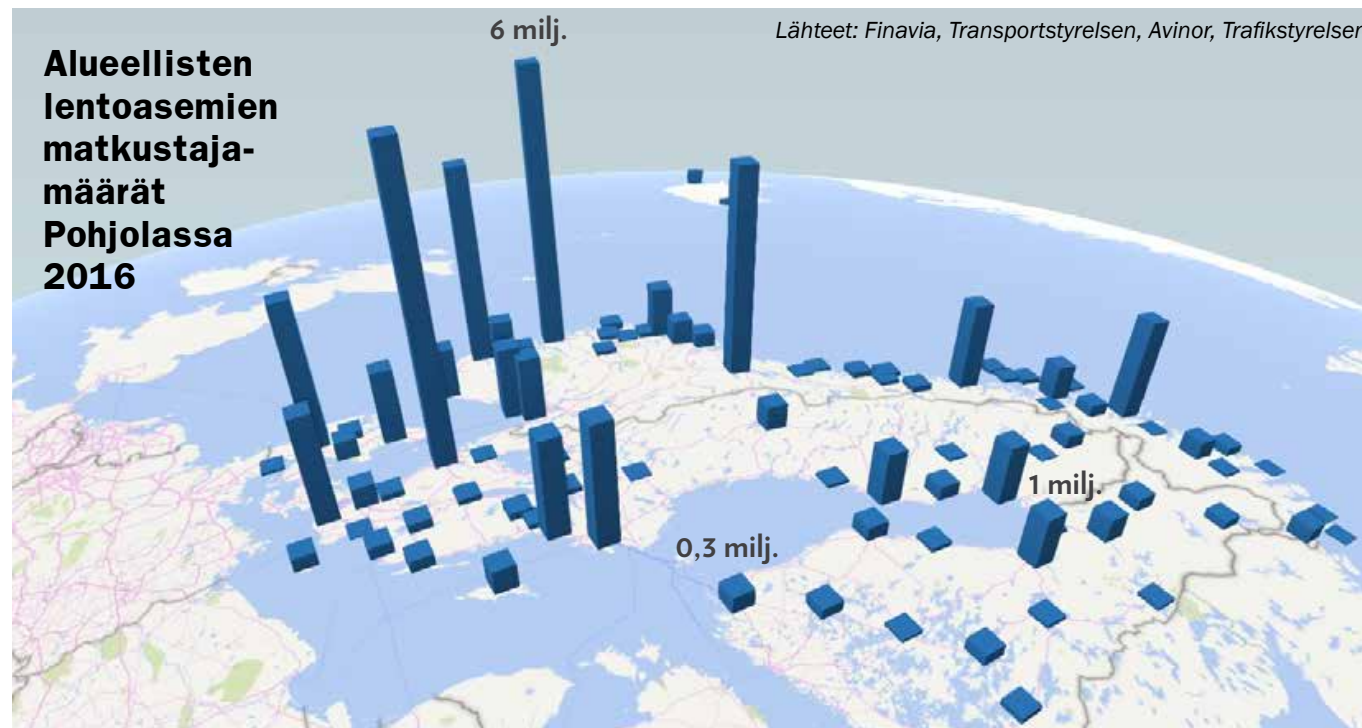
Tänään pirkanmaalainen ja suomalainen kulttuuri voivat hyvin. Kansainvälisyys ei uhkaa, vaan maustaa suomalaista kulttuuria olemaan vahvempi ja omintakeisempi tulevaisuudessakin.

Tampereen Suomalainen Klubi ja sen aktiiviset jäsenet ovat olleet jo yli 125 vuoden ajan rakentamassa Pirkanmaata, Tampereen kaupunkia ja suomalaista kulttuuria.

Tampere paikallisena keskuksena on kehittynyt ja kehitty parhailaankin huimaa vauhtia. Kehittymiseen liittyy luonnollisesti aina myös näkemyseroja ja kasvukipuja. Keskustan tiiviimpi rakentaminen vahvistaa osaltaan kaupunkikulttuuria ja edelleen nopeuttaa kaupungistumista, joka on yksi pitkään jatkuneista ja myös tulevaisuudenkansainvälisistä megatrendeistä.

Kaupungit innovatiivisina ja kulttuuria täynnä olevina keskuksina houkuttelevat ihmisiä. Tämä on suuri mahdollisuus koko kaupunkiseudullemme. Lisäksi edellisen puheenjohtajamme, vuorineuvos **Kari Neillimon** johdolla uutta puhtia saanut yliopistojen yhdistymishanke (T3) luo Tampereelle entistäkin korkeatasoisemman ja houkuttelevamman monitieteellisen yliopiston. Uusi säätiöyliopisto vahvistaa entisestään Tampereen asemaa ja houkuttelevuutta Suomessa ja kansainvälisesti.

Haluamme olla Klubina mukana tässä kehityksessä kannustamassa ja myös nauttimassa suomalaisesta kulttuurista, tieteestä ja taiteesta. Klubilla tavataan.

Saavutettavuus on kilpailutekijä

Tredealle siirrettyssä AiRRport -työryhmässä vaikuttanut johtaja, professori Jorma Mäntynen toi tiukat terveiset Säätytalolta. Siellä julkistettiin liikenteen infrastruktuuria käsittelevä laaja raportti, missä Suomea verrataan Pohjoismaihin. "Keskeinen viesti oli, että saavutettavuus on kilpailutekijä. Ruotsi, Norja ja Tanska tekevät rajusti töitä tämän eteen, vaikka ne ovat jo valmiiksi kiinni Manner-Euroopassa," Mäntynen summaa.

Raportti pohtii, miten liikenteen infrastruktuuri mahdollistaa tulevaisuuden. Jo saatesanoissa todetaan, että kilpailukykyä ja siihen vaikuttavista tekijöistä kylä puhutaan, mutta liikenteen ja sen infrastruktuurin merkitys kilpailukykytekijänä on jäänyt luvattoman vähälle huomiolle.

Yli 50-sivuinen, aikajännettään vuoteen 2030 yltävä raportti on tehty WSP Finland Oy:ssä professori **Jorma Mäntynen** johdolla.

Hän arvioi, että uusien, kansainvälisten yritysten metsästämistä ajatellen Tampere on menettänyt edellytyksiään. Muut asiat ovat kohtuullisessa kunnossa, mutta kansainväliset lennot **"Kansainväliset matkailijat toivat Suomeen 4 miljardia euroa vuonna 2014"**

toivot Suomeen 4 miljardia euroa vuonna 2014. Matkailun volyymit jakautuvat kuitenkin äärimmäisen epätasaisesti eri puolelle Suomea. Sekä Uudellamaalla että Lapissa ulkomaisten matkailijoiden osuus on suuri, noin 45 prosenttia, kun Sisä-Suomen maakunnista esimerkiksi Pirkanmaa jää 14 ja Etelä-Pohjanmaa 4 prosenttiin.

"Matkailijoiden aikabudjetit ovat nykyisellään liian heikot. Mäntynen muistuttaa, että kansainväliset matkailijat

toivat Suomeen 4 miljardia euroa vuonna 2014. Matkailun volyymit jakautuvat kuitenkin äärimmäisen epätasaisesti eri puolelle Suomea. Sekä Uudellamaalla että Lapissa ulkomaisten matkailijoiden osuus on suuri, noin 45 prosenttia, kun Sisä-Suomen maakunnista esimerkiksi Pirkanmaa jää 14 ja Etelä-Pohjanmaa 4 prosenttiin.

"Matkailijoiden aikabudjetit ovat nykyisellään liian heikot. Mäntynen muistuttaa, että kansainväliset matkailijat

toivat Suomeen 4 miljardia euroa vuonna 2014. Matkailun volyymit jakautuvat kuitenkin äärimmäisen epätasaisesti eri puolelle Suomea. Sekä Uudellamaalla että Lapissa ulkomaisten matkailijoiden osuus on suuri, noin 45 prosenttia, kun Sisä-Suomen maakunnista esimerkiksi Pirkanmaa jää 14 ja Etelä-Pohjanmaa 4 prosenttiin.

Kolmas raide etelään, toinen pohjoiseen

Rautateiden kapasiteetissa kasvukäytävä on Helsinki-Oulu. Tiivistettynä Tampereen ja Oulun väli on saatava kaksiraiteiseksi koko matkalle ja Tampereelta etelään on tarvetta kolmannelle raiteelle, koska työmatkapendelöinti kahden suurimman kaupunkiseudun välillä on

jatkuvassa kasvussa.

"Perusteltua olisi luoda Suomelle suuren kapasiteetin ratayhteys Helsingistä Ouluun saakka. Suomen kaupungistuminen keskittyy juuri tämän ratakäytävän varrelle. Se olisi omiaan laajentamaan työssäkäyntialueita ja ulottamaan Helsinki–Tampere-kasvukäytävä Seinäjoen, Vaasan ja Kokolan suuntaan."

Listalle kuuluvat myös Helsinki–Turku-oikorata, jota ollaan lähiaikoina suunnittelemassa. Myöskin Tampere–Jyväskylä-rautatie olisi raportin mukaan syytä tehdä kaksiraiteisena loppuun asti.

Takaisin Tampere-Pirkkalan lentoasemalle

Palaamme syyhyn, miksi olemme Jorma Mäntynen kanssa puhumassa. Hän viittaa raportissakin vahvasti esiin tuotuun argumenttiin: Suomesta täytyy päästä sujuvasti maailmalle harjoittamaan liiketoimintaa. Suomalaisen liikematkustajien täytyisi pääsääntöisesti pystyä käymään yhden vuorokauden aikana Euroopassa.

Se taas edellyttää nykyistä paremmin toimivia lentoliikenteen markkinoita. Muut

Pohjoismaat ovat tässä Suomessa huomattavasti edellä ja ne sijaitsevat jo luontaisesti lähempänä Eurooppaa. Saavutettavuutta parantaa jo se, että muutamalta alueelliselta lentoasemalta on suoria kansainvälisiä lentoyhteyksiä joihinkin keskeisiin lentoliikenteen hubeihin, kuten Tukholmaan, Kööpenhaminaan, Frankfurtiin ja Lontoon. Tällaisille alueellisille lentoasemille täytyy olla erittäin hyvin toimivat juna- tai bussiyhteydet. Näin lentoasema voi palvella laajempaa saavutettavuusalueita.

"Pelkästään yhden kansainvälisen lentoaseman varaan Suomen tulevaisuutta ei pidä rakentaa," Mäntynen sanoo painavasti.

Mäntynen näyttää grafiikkaa lentoliikenteen matkustajamääristä ja ottaa esimerkiksi piskuisesta Tanskasta: Pohjoismaiden suurin lentoliikenteen solmupiste on

Kööpenhaminan lentoasema (29 milj. matkustajaa). Sen lisäksi suurten matkustajamäärien lentoasemia Tanskassa ovat Aalborg (1,5 milj. matkustajaa) ja Billund (3,1 milj. matkustajaa, kaikki vuonna 2016).

Maantieteellisesti pienessä Tanskassa on koettu tarpeelliseksi järjestää suoria kansainvälisiä yhteyksiä muualtakin kuin Kööpenhaminasta. "Esimerkiksi Billundin lentoasema on ratkaisevan tärkeä kansainväliselle matkailulle."

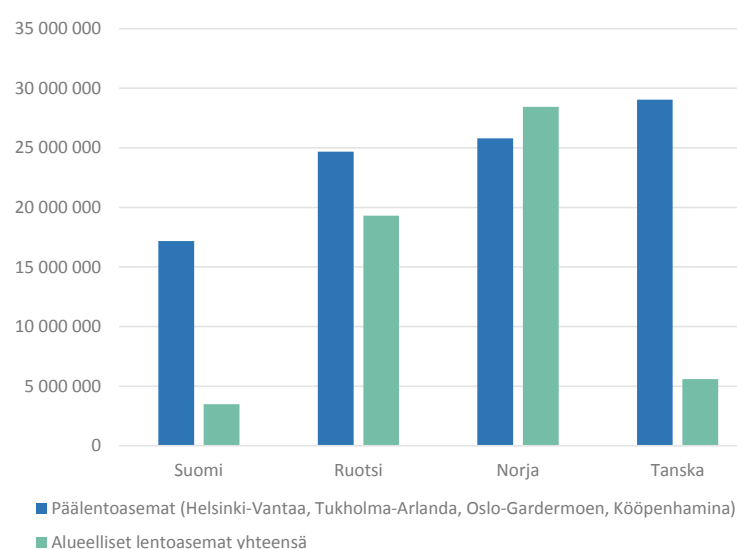
Tampereella olisi Jorma Mäntynen mielestä ylivoimaisesti Suomen parhaat

edellytykset saavutettavuudessa; se voisi tavoittaa kahden, kolmen miljoonan ihmisen potentiaalin - tiettyjen satsauksien jälkeen.

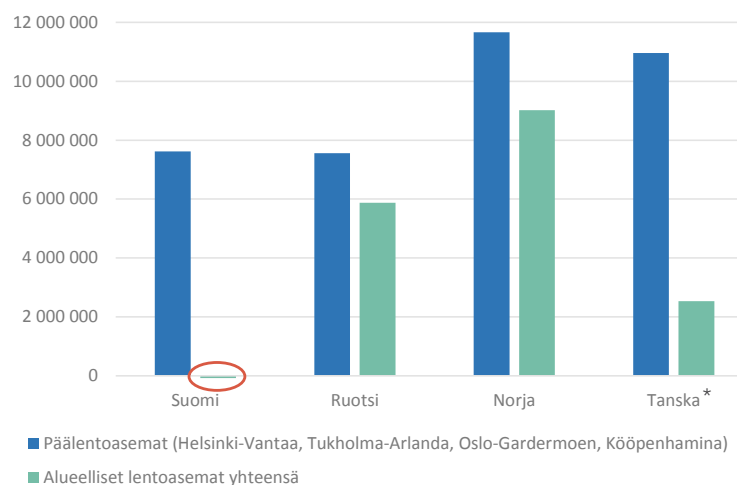
Teksti: Arto Murtovaara

Suomi
Finland
100

Lentoliikenteen matkustajamäärät Pohjoismaissa 2016

Lentoliikenteen matkustajamäärien kehitys Pohjoismaissa 1999–2016

* Tanska 2001–2016

Lähteet: Finavia, Transportstyrelsen, Avinor, Trafikstyrelsen

Alueellisten lentoasemien matkustajamäärät

Pohjolan päälentoasemien matkustajamäärät ovat kasvaneet 8–12 miljoonalla vuosina 1999–2016. Euroopan sisäisen lentoliikenteen vapautuminen 1990-luvun puolivälissä toi uusia lentoyhteyksiä.

Ruotsin, Norjan ja Tanskan monilta alueellisilta lentoasemilta on suoria yhteyksiä Eurooppaan ja jopa sen ulkopuolelle. Vuosina 1999–2016 Ruotsin alueellisten lentoasemien matkustajamäärä kasvoi yhteensä noin 6 miljoonalla ja Norjassa noin 9 miljoonalla matkustajalla. Tanskassa vuosina 2001–2016 alueellisten lentoasemien matkustajamäärä kasvoi 2,5 miljoonalla.

Suomessa vuosina 1999–2016 alueellisten lentoasemien yhteenlaskettu matkustajamäärä väheni.

PANU RAJALA ohjaus PANU RAIPIA PÄÄMÄÄRÄ TUNTEMATON

JUHLAVUODEN DRAAMAN
ENSI-ILTA 2.11.2017 PÄÄNÄYTTÄMÖLLÄ

Esitykset ajalla 1.11.2017 - 13.12.2017
Rooleissa Tuukka Huttunen

TAMPEREEN KOMEDIATEATTERI | www.komediateatteri.fi | puh. 0207 288 388

Puhelun hinta 8,35 snt/puh + 16,69 snt/min. LIPUT 22 € / 30 € / 32 €, ryhmät 28 € / 29 €

lippu.fi

MEILTÄ SAAT ICT:SI KAIKILLA TÄYTTEILLÄ

Yrityksen on kätevintä hoitaa ICT-asiansa yhden luukun periaatteella. Siksi olemme kehittäneet ICT-palvelumme sellaisiksi, että pk-yritys saa meiltä kaiken tarvittavan.

Kartoitetaanko kokonaistilanteenne?
Soita 03 455 2000

Hyväntuulisin terveisin,

TAMPEREEN
PUHELIN

tampereenpuhelin.fi

ictspecial.fi

Hyvä hoito on parasta lääkettä

Terveytesi kumppani. Huipputiimit hoidon takuuna.

Aitoa vuorovaikutusta.

Johanneksen Klinikka on turvallinen ja kodinomainen koko perheen lääkäriasema Tampereen keskustassa. Pääset asiantuntevaan hoitoon nopeasti:

- yleis- ja erikoislääkäripalvelut
- hammaslääkäri ja suuhygienisti
- työterveyspalvelut
- Ikäkliniikka™ senioreille
- sairaanhoito, kotisairaanhoido, saattohoito
- fysioterapeutti, osteopaatti, urheiluhieroja, kiropraktikko, jalkahoitaja
- psykoterapeutti, muistihoitaja
- päihdetyöntekijä
- kotipalvelu

LÄÄKÄRIASEMA
**JOHANNENSEN
KLINIKKA**

Satakunnankatu 28, 33210 Tampere

Varaa aika **020 707 000**

Avoimna ma-pe 8 – 17 tai sop. mukaan

www.johanneksenklinikka.fi

Santtu-Matias Rouvali kertoi eloisaan tyyliinsä työstään ylikapellimestarina ja vierailuistaan ulkomaisten orkesterien johtajana. Kuuluisia käsiä ei ole – ainakaan vielä – vakuutettu amerikkalaiseen tyyliin.

Kuva: Irmeli Jokilampi

Klubilaiset Tampere Filharmonian vieraina: Maailman parhaat kädet

Helena Hiilivirta on jo ottanut klubilaiset vastaan ja ohjannut katsomoon, kun Santtu-Matias Rouvali pyyhkähtää saliin tukka tutusti pörröissä, toppatakki päällä ja sämpylää syöden. Maestro on juuri tullut Minnesotasta ja vetänyt ensimmäisen harjoituksen Tampere Filharmonian seuraavaa konserttia varten. Kaksikolla oli meille reilu tunti aikaa ennen illan oopperaesitystä. Rentoon ja mukavaan hetkeen mahtui paljon asiaa ja hilpeitä tarinoita, vailla kiireen häivääkään.

Tampereen Suomalaisen Klubin jäsenistä moni käy ahkerasti Tampere Filharmonian konserteissa. Tällä kertaa pääsimme ylikapellimestari **Santtu-Matias Rouvalin** ja intendentti **Helena Hiilivirran** kanssa kurkistamaan orkesterin arkipäivään ja taustatyöhön, jota konserttien eteen tehdään. Aihe todella kiinnosti, sillä meitä kokoontui 22. helmikuuta Tampere-talon uuteen Maestro-auditorioon peräti 85 klubilaista ja

seuralaista.

Tapahtuma sai alkunsa klubilaisten toiveesta ja Hiilivirta tarttui ehdotukseen välittömästi. Tapaamisen ajankohta määräytyi tietenkin Rouvalin aikataulujen mukaan – nuoren kapellimestarin vauhti on päätähviä lentoon. Käsittämättömän rennosti ja rauhallisesti, näyttää vain nauttivan tilanteesta. Onneksi agentti hoitaa aikataulut ja monet muut käytännön asiat. Santtu saa keskittyä musiikkiin ja tehdä töitä juuri niiden

orkestereiden kanssa, joita hän haluaa johtaa.

Konsertti Minnesotan kovatasoisen orkesterin kanssa

”Uuden orkesterin eteen mennessään kapellimestari tietää hyvin nopeasti, miten yhteistyö alkaa sujua.”

sa sai loistavat arvostelut. Se tuonee jälleen uusia

kutsuja maailmalta entisten lisäksi. Niitä on niin paljon, että agentti karsii osan pois, ja lopuista Rouvali valitsee haluamansa.

— Näin hyvä tilanne ei ole läheskään kaikilla kapellimestareilla. Mutta Santulla on maailman parhaat kädet, sanoo satoja kapellimestareita muusikon ja intendentin urallaan nähnyt Hiilivirta. Uuden orkesterin eteen mennessään kapellimestari tietää hyvin nopeasti, miten yhteistyö alkaa sujua. Ensimmäiset muusikot saattavat kuulemma vähän katsoa, että mikä

skeittilautailija tuolta tulee. — Vartissa on peli selvää. Siinä ajassa saan yleensä muusikot tekemään mitä vain. Mutta on oltava hyvin valmistautunut tai orkesteri huomaa heti, ettei toi tajuu mitään, Rouvali kertoo.

— On osattava näyttää käsillä. Orkesterit vihaavat puhumalla johtavia kapellimestareita, Hiilivirta jatkaa. — Musiikkitermit ovat italiaksi ja puhun saksaa, ruotsia ja englantia, sillä pärjää. Mutta mitä enemmän johdan käsillä, sitä parempi, Rouvali myöntää.

Kesään 2019 asti on lyöty lukkoon viikot, jotka Rouvali on Tampereella. Toinen kivi-jalka ovat viikot Göteborgissa, jossa Rouvali aloittaa Ruotsin kansallisorkesterin ylikapellimestarina tänä vuonna. Göteborgissa odotetaan, että Rouvali hurmaa konserttilyseisön ja täyttää salit samalla tavoin kuin hän on tehnyt Tampereella. Vierailut eri puolille maailmaa täyttävät jäljelle jääneet viikot. Hän tietää jo nyt, mitä tekee keväällä 2020. Mies ei oikein ole viime aikoina ehtinyt edes metsästämään. Riistapellon hän sentään on tehnyt mailleensa kauriita varten. Haaveissa on oma palvaamo.

Toukokuun Tampere Fil-

harmonian Japanin-kiertueen suunnittelu aloitettiin jo 3 – 4 vuotta sitten, heti Rouvalin aloitettua Tampereella. Orkesterin mukana matkustaa Muumimuseon näyttely. — Japanin kiertue on tärkeä orkesterin kehityksen kannalta. Se tuo mahdollisuuksia uusiin vierailuihin, Rouvali sanoo.

Hiilivirran mukaan puolen miljoonan euron kiertueesta ei jää taloudellisesti mitään käteen. Paikallisen promootorin maksama konserttipalkkio ei kata kustannuksia. Kiertuetta tukevat yhteistyökumppanit, Tam-

pereen kaupunki sekä Pro Orchestra -yhdistys. Orkesterin vuosibudjetti on noin 7,5 miljoonaa euroa.

Tampere Filharmoniasa konsertin ensimmäinen harjoitus on ylikapellimestarin mukaan monesti paljon parempi kuin esimerkiksi Saksassa, jossa on enemmän aikaa harjoitella yhdessä kuin täällä. Tampereella tullaan harjoituksiin valmistautuneina.

— Tampere Filharmonia voi olla hyvän kapellimestarin kanssa Suomen paras orkesteri. Ainakin se on valovoimaisiin tällä hetkellä. Mä

Tampere Filharmonian intendentti Helena Hiilivirta valotti orkesterin arkea ja kaikkea sitä taustatyötä, jota orkesterissa tehdään. Kuva: Irmeli Jokilampi

en tarvii murjottajakasvoja, sanoo loppuunmyytyjen salien edessä johtava Rouvali. Mikä on nuoren kapellimestaritähden unelma, mihin hän tähtää?

”Mä oon ihan tyytyväinen. Mulla on traktori, poika ja saan käydä noissa orkestereissa.”

— Mä oon ihan tyytyväinen. Mulla on traktori, poika ja saan käydä noissa orkestereissa. En tähtää mihinkään Wienin Filharmonikkojen ylikapellimestariksi polkkia soittamaan. Maailmalla kai-paan Tamperetta, Sibeliusta ja kebabia, vastasi Rouvali vilpittömästi.

Maaliskuun lopussa saapui iloinen uutinen: Santtu-Matias Rouvali on kutsuttu Lontoon Philharmonian päävierailijaksi. Hän aloittaa työnsä ylikapellimestari **Esa-Pekka Salosen** oikeana kätenä ensi syksynä. Se on jälleen iso hyppy ylöspäin Rouvalin nopeasti etenevällä uralla.

Teksti: Irmeli Jokilampi

Tampereen Filharmoniaan saapui tutustumaan peräti 85 klubilaista ja seuralaista. Aktiivisen ja tarkkaavaisen yleisön kysymyksistä ei ollut tulla loppua. Kuva: Jari Jokilampi

Esko Raipia opiskeli 50 vuotta sitten aloittaneella Tampereen yliopiston ensimmäisellä ammattinäyttelijäkurssilla.

Esko Raipia on Tampereen yliopiston ensimmäisen ammattinäyttelijäkurssin tuotos, joka puolustaa ison, pahan Stadin himoitsemaa Manselaista näyttelijäkoulutusta – nääs!

Kävelin marraskuisessa illansuussa 1966 Hämeensillalla aika ajatuksisani iltanäytökseen silloiseen työpaikkaani Tampereen Teatteriin, Esko Raipia, 70, muistelee yhtä elämänsä käännekohdista. Eränkävijän ja Tillikan tuntumassa Raipia törmäsi myöhempään teatterineuvos **Rauli Lehtoseen**.

- Rauli sanoi, että ”Miksi et Esko ole hakenut yliopistolla alkavalle ammattinäyttelijäkurssille?”

Raipia tuskin tajusi kysymystä, kun Lehtonen, yksi koulutuksen puuhamiehistä jo jatkoi, että ”haku aika muuten päättyy huomenna kello 16”. Yöllä, esityksen jälkeen Raipia raapaisi hakupaperit, kiikutti ne itse yliopistolle, kävi valintakokeissa ja yllätyksekseen päätyi valittujen listalle.

Teatterimaailma sinänsä oli Raipialle tuttu, vaikka hän alun perin aikoi (ja myös opiskeli) vaatturiksi. Tähdet vain olivat Raipialla jo syntymästä lähtien kallellaan Thalian temppelin suuntaan,

Komedioteatterin kävelevä tietosanakirja Esko Raipia:

”Näyttelijän kannattaa tuntea teatterin koko koneisto”

sillä yksi pojan kummeista oli Ikaalisissa syntymäkodin naapurissa asunut teatterin suurmies **Eino Salmelainen**.

Raipia oli hänen ohjastamaan ajautunut 1960-luvun alkupuolella Pyynikin kesäteatteriin. Samaa aikaan Raipia myös ehti olla sekä Tampereen Työväen Teatterissa että Tampereen Teatterissa järjestäjänä ja näyttelijäharjoittelijana.

- Minua kiinnosti tekniikka ja tuottaminen, ja siksi en hakenut ensin näyttelijäpuolelle, mutta sinne minä sitten jouduin.

Myöhemmin Raipia on ollut perustamassa Teatteri2000:ta sekä Tampereen Komedioteatteria yhdessä **Tapio Parkkisen** kanssa.

- Aikanaan ihmiset ajattelivat, että meni tuonkin vaatturinkoulutus hukkaan. Mutta kyllä siitä ainakin se hyöty oli, että osaan yhä sa-

noa puvustuksen suhteen, jos se on menossa kustannuksiltaan pieleen.

Tampereen yliopiston näyttelijäkoulutus täyttää tänä keväänä 50 vuotta. Ensimmäisen kurssin oppilaana Esko Raipia sai kavereikseen **Seppo Maijalan, Mauri Kuosmasen, Tuija Piepposen, Anna-Leena Mäki-Penttilän, Lis Laviolan, Riitta Selinin, Arno Virtasen...**

- Meitä aloitti 23, joista loppuun kesti 17. Valmistutimme kaikki saivat heti kiinnityksen, minä valintani mukaan Kotkan kaupunginteatterista.

Kurssin johto oli kovaniminen ja kokenut

- Rehtorina vakuutti **Matti Tapio**, näyttelijätyötä opettivat **Eino Salmelainen, Mikko Majanlahti, Tuulikki Pohjola**. Liikunnan saloihin

meitä johdattelivat **Ruth Matso, Birgitta Kiviniemi-Cheremetjeff** ja muuan **Maija-Leena Jurkowski**, sittemmin rouva Raipia.

Innostuneessa mielentilassa porukka tunsu suksivansa uudenlaista latua

- Tampere oli Suomen johtava teatterikaupunki, mutta täällä ei – ihme kyllä – ollut korkeakoulutasoista näyttelijäopetusta. 1950-luvulla kukoistanut, arvokas **Eino Salmelaisen** oppilaskoulu oli jo lopettanut. Yliopistolla opiskeltiin aamuvarhaisesta iltapeimeään, pakottomasti ja haltioissaan.

- Harjoittelimme perustaitoja, mutta heti olimme myös näyttämöllä. **Mikko Majanlahti** ohjasi Molièren *Oppineita naisia*, **Vili Auvinen** puolestaan valmisti kanssamme useita merkkiteoksia.

Päättäjäisjuhlien häämötäessä oppilaskunta keräsi varoja sitä varten kolmella

keikkaesityksellä yllätyksellisen ison saaliin.

- Rahat päätettiin syödä ja juoda silloisessa Teatteri ravintolassa, mutta vaikka meitä auttamassa oli puolisoita, kavereita, opettajia, niitä ei tahdottu saada loppumaan, Raipia muistelee. Kun Esko Raipia helmikuussa osallistui Näytyn 50-vuotisjuhlille, hänen omalta kurssiltaan oli mukana vielä peräti 12 kaveria.

- Moni on yhä työelämässä heittämässä roolia eri puolilla Suomea. Jotkut tekevät monologeja, **Matti Mäntylä** johtaa Porin Teatterin hallitusta, **Tuija Piepponen** menestyy suosittuna kuvataiteilijana.

Raipia on Tampereen Komedioteatterin hallituksen jäsen ja teatterin perustaja, ”kaikkien alojen kävelevä tietosanakirja”.

- Suurin aktiivisuus minulla kohdistuu parhaillaan uuden lääkäriaseman, **Johanneksen** Klinikkan toimitusjohtajana, kehittäjänä ja kasvat-

tajana.

Miltä tuntui nähdä tuoreimpien kurssien opiskelijoita? - Oli upeata katsoa heidän teknistä osaamistaan, ja monilla on jo sisäistyminen mukana. Tietysti Teatterimon-tussa tuli haikkeinkin mielin muisteltua omia, hauskoiksi muistoiksi jalostuneita opiskeluaikoja.

Opinnäytteenään Salmelaiselle Raipia esitti Stephanin monologin **Albert Camus**’n näytelmästä *Oikeamieliset*. - Siinä terroristipoika miettii, miten tulee heittämään pommin.

Salmelainen oli pannut poikki kaikkien näytteet, mutta Raipiaa hän ei keskeyttänyt. - Minä tilanteen tajuttuani lisäsin vauhtia, painoin täysillä ja loppuun päästyäni mietin, että nyt meni hyvin. Pitkän, hiljaisen tauon katkaisi Salmelaisen naukuva ääni:

...Kuules Esko, sinä teit sen niin kuin hyvä amatööri sen tekee...

Onko Raipialla neuvo pian teattereihin parrasvaloja valtaamaan rientäville nuorille? - Näyttelijä on sen parempi, mitä paremmin hän tuntee teatterin koko rakenteen. Silloin hän ymmärtää kullissien takana tehtävän työn merkityksen. Se tehdään, jotta näyttelijällä olisi hyvä olla näyttämöllä.

Raipian mukaan yhä edelleen pätee sama, jonka hän oppi 1960-luvulla.

- Näyttelijän pitää ymmärtää paikkansa ja arvostaa työvereitaan. **Veijo Pasanen, Eero Roine, Ossi Kostia, Lauri Leino** ja **Keijo Lindroos** – lista miesnäyttelijöistä, joiden kanssa Esko Raipia sai työskennellä, on komea. - He olivat vahvan itsetunnon omaavia, näyttämöllä karismaattisia ja siviilissä

usein vaatimattomia. Heistä myös huokui empaattisuus. **Lindroos** kannusti Raipiaa vaikeassa tilanteessa: ”ota ihan rennosti vaan”. Roine puolestaan auttoi, kun työn alla oli näytelmä Mäkisen kenkä ja tossu.

- Roolihenkilöni, nuori sankaripoika piiritti nuorta naisnäyttelijää, jota piti koskettaa ja ottaa kiinni, mutta minä jännitin niin, ettei siitä tahtonut tulla mitään. **Eero Roine** seurasi sivummalta ja sanoi rauhallisesti, että ”etene ihan omalta pohjalta vaan”.

Teksti: **Eino Viljami**
Kuvat: **Esko Raipian** arkistot

Esko Raipia

- Syntynyt 1946 Ikaalisissa, asuu Tampereella.
- Näyttelijä ynnä paljon muuta.
- Vaimo Maija-Leena, kaksi lasta sekä kaksi lastenlasta, joista jokainen on teatterissa.
- Harrastuksia: Johanneksen klinikka, Eino-klubi sekä Tampereen Teatteri museo.
- Tällä haavaa elämä näyttää aurinkoiselta, sillä liikettä riittää joka päivälle
- Huolestuttava: ei mikään – ja ajatukset pyörivät uusien ideoiden ympärillä koko ajan.

Multipuhaltaja James Carterin järeä Organ Trio esiintyi viime marraskuussa Klubilla Tampere Jazz Happeningissä. Kuva: Maarit Kytöharju

Tampere on kulttuurin sulatusuuni

Kulttuurikaupunkina olemme suorastaan loistovedossa, sanovat Tampereen Suomalaisen Klubin pyöreän pöydän keskusteluun kutsumat asiantuntijat, Tampereen Musiikkijuhlien toiminnanjohtaja Minnakaisa Kuivalainen sekä taiteilijaseuran puheenjohtaja Juha Merta.

Vireä, monipuolisesti ja tasokkaasti kupliva kulttuuritarjonta on myös yksi suuri syy, joka tekee kaupungista Suomen houkuttelevimman.

”Minun mielestäni Tampereen kulttuurinen tila on isosti positiivinen,” summaa **Minnakaisa Kuivalainen**. ”Tarjonta on suorastaan häkellyttävä”, itsekin kulttuurin suursukuluttajaksi tunnustautuva **Juha Merta** sanoo.

Minnakaisa Kuivalainen

listaa monet myönteisesti vaikuttavat elementit; yhtäällä kulttuurin vanha instituutiokenttä, Tampe-

monipuolisesti kukkiva niin sanottu vapaa kenttä, josta pulpahtelee esiin koko ajan uutta. Kolmas elementti on

”Taiteen perusopetus, kuten sirkus, käsityökoulu Näpsä tai Sara Hildénin kuvataideakatemia, on aika hyvässä mallissa. Teatteritaiteeseen toivon systemaattisempaa perusopetusta.”

re-talo, lukuisat museot, teatterit, omaleimainen festivaalikulttuuri sekä toisaalla

taiteen perusopetus, joka sekin on Tampereella aika hyvässä kuosissa.

”Onhan se hienoa, että meillä on kaksi isoa teatteria ja liuta pieniä ammattiteattereita (Ahaa, nukketähtit, Telakka)”, Kuivalainen laskelee. ”Pirkanmaalla on 37 kappaletta festivaaleja, joista karkeasti kaksi kolmasosaa on Tampereella.” Festivaalientä on Kuivalaiselle itselleen luonnollisesti läheisin, sillä hänen vastuullaan on kolmen festivaalin kombo Tampereen Musiikkijuhlat: kolme vuosikymmentä toiminut nyky-musiikin festivaali *Tampere*

Pasi-Heikki Rannisto tunnustautuu klassisen kuluttajaksi; sinfoniaa, oopperaa, kuvataidetta. Kuva:Arto Murtovaara

sen rooli on nykyisessä kulttuurikentässä? kysyy Tampereen Suomalaisen Klubin puheenjohtaja, professori **Pasi-Heikki Rannikko** juuri Kuivalaiselta.

TU on uuden ajan airut

”Manserock oli 1980- ja -90-lukujen ilmiö, tilanne on muuttunut. *Tampere Underground*, NYT! on tamperelaisten omaehtoisten kulttuurin

Biennale, kuoromusiikin tapahtuma *Tampereen Sävel* sekä jo 35. kerran viime syksynä järjestetty *Tampere Jazz Happening*.

”Festivaali tuo sen alan harrastajat yhteen jakamaan sen, laajentamaan perusrepertoaaria ja syventämään asiantuntemusta. Festivaali on myös edullinen tapa kulttuurivientiin.”

Ja ikään kuin vahvistaakseen väittämänsä monipuolisuudesta Kuivalainen hoksauttaa juuri alkavasta sarjakuvafestivaalista *Tampere kuplii* sekä vast’ikään päättyneistä, 40 vuotta täytäneistä *Tampereen Elokuvajuhlilla*.

Entäpä Manserock? Mikä

tekijöiden yhteenliittymä ja kokooa sen toimijakentän yhteen”, Kuivalainen korostaa. ”TU on se uusi manserock ja väitän, että se on ainutlaatuista, jota ei oikein muilla ole.”

Hänen mielestään Tampere on hyvällä tavalla kyennyt

”Talousvaikutuksen ohella kulttuurin toimijat tuottavat hyvinvointia”

omaksumaan sekä synnyttämään uusia kulttuurisia ilmiöitä stand upista sirkukseen, kokoamaan sekä yleisöä että tekijöitä ja toimimaan sulatusuunina.

Tampereelle ei pelkästään matkusteta saamaan elämyksiä, vaan erittäin moni

muuttaa kaupunkiin yhtenä keskeisenä vaikuttimenaan kaupungin eri kulttuuri-toimijoiden tarjonta. Talousvaikutuksen ohella kulttuurin toimijat tuottavat hyvinvointia, Kuivalainen näkee.

Hänen mielestään myös yritykset tekevät myönteisiä päätöksiä, kun perusinfra paikkakunnalla on kunnossa, tarjolla on kansainvälistä koulutusta, riittävästi harrastusmahdollisuuksia sekä kulttuurista sisältöä.

Teatterikesä on Pohjolan suurin

Pohjoismaiden suurin ja vanhin lajissaan on kohta 50. kerran järjestettävä *Tampereen Teatterikesä*. Kansain-

välisesti se pelaa tunnettuuden ja arvostuksen suhteen samassa sarjassa kuin Tampere Jazz Happening.

Nämä festivaalit keräävät erikoisyleisöjä. Esimerkiksi viime syksyn Happening koki yli 5000 kävijää 97 prosentin käyttöasteella. Kui-

Minnakaisa Kuivalainen vetää Tampereen Musiikkijuhlien kolmea festivaalia. Kuva:Arto Murtovaara

valainen kertoo heidän tehneen yhteistyötä Tredean kanssa, jotta pienet resurssit saadaan mahdollisimman hyvin kohdennetuksi. ”Kulttuurin puolella te olette onnistuneet tässä”, kiitteli Pasi-Heikki Rannisto.

Juha Merta palaa vielä Tampereen imuun; kaupunki on sopivan kokoinen ja korkeakouluineen sekä harrastusmahdollisuuksineen se on kansallisesti hyvinkin vetovoimainen.

”Tampere saa hyvin vähällä rahalla valtavasti. Tampere on noussut sillä tavalla, että ikäihmiset ostavat kakko-sasunnon Tampereelta.”

Merta johtaa kohta sata vuotta täyttävää kuvataidea-

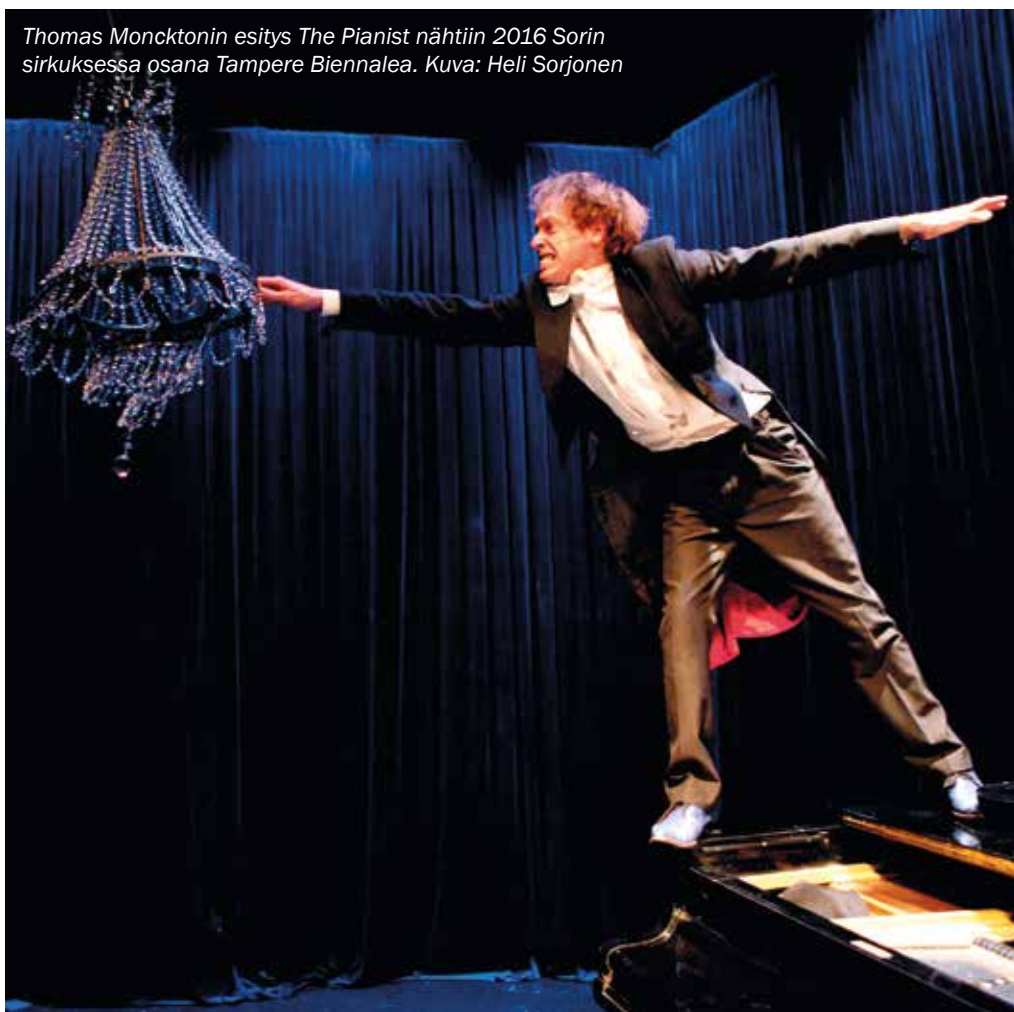
Indonesian Children and Yourh Choir Cordana esiintyi Tampereen Sävelessä.

lan järjestöä, jossa on noin 260 ammattitaiteilijaa jäsenenä. Olosuhteet ovat tällä hetkellä laajalti katsottuna kohtuulliset. Tamkin kuvataideopetuksen päätyttyä Merta toivoo, että Kankaanpään taidekoulu ottaa ikään kuin vanhan asemansa alueen kuvataiteilijoiden kouluttajana.

"Aika monelle nuorelle taiteilijalle Tampere on hyvä kasvualusta", Merta pohdiskelee. Hän uskoo nuoriin hyvinä verkostoitujina, mutta toisaalta kuvantekijöitä on paljon ja kilpailu on kovaa.

Teksti: Arto Murtovaara

Thomas Moncktonin esitys The Pianist nähtiin 2016 Sorin sirkuksessa osana Tampere Biennalea. Kuva: Heli Sorjonen

Cordana-Bali Musica Sacra Argentina Tampereen Sävelessä.

TAMPEREEN TEATTERIKESÄ

Vuonna 1968 perustettu Tampereen Teatterikesä on yksi Euroopan merkittävimmistä teatterifestivaaleista, joka toimii näyteikkunana sekä suomalaisen että kansainvälisen teatterin parhaimmiston. Teatterikesän korkealaatuinen ohjelmisto esittelee uutta draamaa, modernisoituja klassikkoja, tanssiteatteria, nykysirkusta ja katuteatteria.

TAMPEREEN MUSIIKKIJUHLAT

Tampereen musiikkijuhlien festivaaliperheen muodostavat **Tampere Biennale, Tampereen Sävel** ja **Tampere Jazz Happening**. Osana Tampereen kaupungin kulttuuritoimen organisaatiota Musiikkijuhlat on vastannut näiden kolmen festivaalin järjestelyistä vuodesta 1990 alkaen. Toimisto sijaitsee nykyisin Tullikamarin Kulttuurikeskuksessa.

100 kuoroa juhlii satavuotiasta Suomea

Suomi 100 -juhlavuoden kunniaksi Tampereen Sävel kutsuu Pirkanmaan kuorot 100 Kuoroa -tapahtumaan Tampereen Keskustorille **ke 24.5.2017 klo 19.00–19.30**.

Suurkuoroa johtaa Raati-huoneen parvekkeelta Tampereen Säveln taiteellinen johtaja **Sanna Valvanne**. Kuorot voivat osallistua yhteisesityksen jälkeen myös kuorokierrokselle, jossa kuorot laulavat eri puolilla

keskustaa baareissa ja ravintoloissa klo 20 ja 22 välisen ajan.

Illan päätteeksi kaikille osallistuneille kuoroille on yhteiset kuorojatkot Pakka-huoneella klo 22 alkaen. Osallistuminen on kuoroille maksutonta.

Pyöreän pöydän keskusteluun osallistuivat toiminnanjohtaja Minnakaisa Kuivalainen sekä puheenjohtaja Pasi-Heikki Rannisto. Arto Murtovaara (vas.) haastatteli. Toinen vieras, Juha Merta myöhtiästy kuvauksesta. Kuva: Seppo Leskinen

Tampereen kuvataidetta kannattaa katsoa

Tampereen taidemuseossa on avoinna TÄÄLTÄ TULLAAN! Naistaiteilijat modernin murroksessa -näyttely 28.toukokuuta asti. Kuva: Jari Kuusenaho.

Kysymme Tampereen taidemuseoiden johtajilta, Päivi Loimaalta ja Taina Myllyharjulta, miten he muun muassa näkevät kuvataidekentän kotikaupungissaan samoin kuin sen, miten kumpikin laitos hoitaa omia, merkittäviä kokoelmiaan.

Mitkä ovat Tampereen kuvataidekentän vahvuudet?

TM: "Tampereella on useampia kuvataidealan toimijoita, kaksi valtakunnallisesti tunnettua ja tunnustettua taidemuseota (Tampereen taidemuseo ja Sara Hildénin taidemuseo), kaksi yksityi-

Himmelblau), iso ja aktiivinen taiteilijajoukko ja paljon nuoria monia medioita hallitsevia kuvataiteen kentässä toimivia henkilöitä.

Tampereella on myös vahva ns. underground-henki, varsinkin nuori polvi sukkuloi sujuvasti kuvataiteen, valon ja äänitaiteen, uusmedian ja musiikin kenttien välillä

Vesala. Vuoden 2016 lopulla kaupunginvaltuustossa päätetty Tampereen kaupungin julkisen taiteen periaatteet on merkittävä avaus mitä tulee muun muassa prosentitaidohankkeisiin."

Entä sen mahdolliset heikkoudet?

TM: "Tampereen kaupungin jakamat visuaalisten alojen avustukset ovat pienentyneet viime vuosina merkittävästi ja näyttelytilojen määrä on supistunut huomattavasti muun muassa TR1:n toiminnan lopettamisen myötä.

Myös galleriat ovat olleet ahtaalla, kauppa ei ole käynyt ja useampi toimija on lopettanut."

Mikä on teidän henkilökohtaisella "toivelistallanne" ykkösenä tamperelaista taide- ja kulttuurielämää ajatellen?

TM: "Tampereen kaupungin visuaalisten alojen apurahojen nostaminen edes tyydyttävälle tasolle. On todella noloa, että Tampereen kokoi-

ssa kaupungissa jaetaan apurahoja kuvataiteilijoille (joita on satoja) vain muutamia kymmeniä tuhansia euroja. Myös Tampereen kaupungin taidehankintoihin vuosittain varaamaa

Pidän myös klassisesta musiikista ja jazzista, joka vuosi osallistumme mieheni ja ystäviemme kanssa mm. Tampere-Jazz Happeningin konsertteihin. Niin tänäkin vuonna."

Jarmo Mäkilä:
Kärpästen herra, 2010
Öljy kankaalle 203 x 151 cm
Sara Hildénin säätiö / Sara Hildénin taidemuseo
© Jussi Koivunen

Taidemuseolla on Suomen toiseksi suurin julkisen taiteen kokoelma, Sara Hildénin kokoelmassa taas on runsaasti arvoteoksia. Mitä tämä vaatii teiltä molemmilta?

TM: "Noin 15 000 teoksen kokoelman hallinnointi ja hoito on iso työ ja vaatii resursseja, joita ei koskaan ole tarpeeksi. Pelkästään omaisuu-

den arvo on jo niin merkittävä, että vastuu painaa. Noin puolet kokoelmasta on sijoitettu Tampereen kaupungin kiinteistöihin ja julkisiin tiloihin ja erityisesti julkiset veistokset vaativat mittavia toimenpiteitä ts. jokainen, pienikin kunnostamiseen ja korjaukseen liittyvä operaatio on hintava. Lisäksi hankintavastuu, yhtenä niistä harvoista suomalaisista kunnosta, jolla on varaa taidohankintoihin (175 000 €/vuosi) on haastava, paineet joka suunnasta ovat valtavat ja arvostelijoita riittää aina.

Lisäksi 7.11.2016 Tampereen kaupunginvaltuuston hyväksymä Tampereen kaupungin julkisen taiteen periaatteet eli ns. prosenttiperiaate tulee työllistämään lisää tulevaisuudessa mm. ratikkahankkeen taideohjelman muodossa.

Mikä tapahtuma/kulttuuriteko/esitys on erityisesti koskettanut/innostanut teitä oman tarjontanne ulkopuolella?

TM: "Tampereen elokuva-festivaalit (Tampere Film Festival) tarjoaa aina yllätyksiä ja hienoja elämyksiä. TTT-klubilla on myös paljon mielenkiintoisia esityksiä, **Jorma Uotisen** Ei huono! sykähdytti erityisesti." PL: "Taide on työni ja kuvataide on lähellä sydäntäni.

den arvo on jo niin merkittävä, että vastuu painaa. Noin puolet kokoelmasta on sijoitettu Tampereen kaupungin kiinteistöihin ja julkisiin tiloihin ja erityisesti julkiset veistokset vaativat mittavia toimenpiteitä ts. jokainen, pienikin kunnostamiseen ja korjaukseen liittyvä operaatio on hintava. Lisäksi hankintavastuu, yhtenä niistä harvoista suomalaisista kunnosta, jolla on varaa taidohankintoihin (175 000 €/vuosi) on haastava, paineet joka suunnasta ovat valtavat ja arvostelijoita riittää aina.

Lisäksi 7.11.2016 Tampereen kaupunginvaltuuston hyväksymä Tampereen kaupungin julkisen taiteen periaatteet eli ns. prosenttiperiaate tulee työllistämään lisää tulevaisuudessa mm. ratikkahankkeen taideohjelman muodossa.

Käytännössä kokoelmien hoitoon on Tampereen taidemuseon talousarviossa varattu noin 1,0 milj. € ja kokoelmapääällikkö **Tapio Suomisen** ohella hommaa hoitaa yhteensä 9 vakituista henkilöä ja tällä hetkellä

(osin Muumimuseon mutta nimenomaan sen kokoelman vuoksi) lisäksi yhteensä 6 määräaikaista henkilöä." PL: "Sara Hildénin säätiö perustettiin 1962 ja Tampereen kaupungin ja Sara Hildénin säätiön välinen sopimus solmittiin 1975. Tuon sopimuksen mukaan Tampereen kaupunki vastaa Sara Hildénin kokoelman turvallisesta säilyttämisestä sekä museon toiminnasta ja tiloista, siis henkilökunnasta ja kokoelmalle rakennettavasta museorakennuksesta ja varastoista. Vastavuoroisesti säätiö luovuttaa kokoelmansa kaupungin hallintaan. Kokoelma koostuu kansainvälisestä modernista ja nykyaiteesta sekä suomalaisesta, viime vuo-

on erittäin hyvin edustettuna 1960 ja -70-lukujen osalta, myös 2000-luvun taide on hyvin edustettuna. Kokoelma käsittää nykyisin n. 5000 teosta. Sara Hildénin säätiö kartuttaa kokoelmaa edelleen ja teokset sijoitetaan Sara Hildénin taidemuseoon.

Kansainvälisesti merkittävä ainutlaatuinen kokoelma mahdollistaa kansainvälisen näyttelytoiminnan, kansainväliset yhteydet ja verkostojen jatkuvan ylläpidon. Kokoelman ohella museon vahvuus on osaava henkilökunta. Kansainvälinen näyttelytoiminta edellyttää toimivien kontaktien ohella suomalaisen ja kansainvälisen taidekentän tuntemusta ja seuraamista, sekä näke-

Sara Hildénin taidemuseossa on esillä Jarmo Mäkilän näyttely 28. toukokuuta asti. Kuvassa teos Day Dreamer, 1983. HAM Helsingin taidemuseo - Harkonmäki-kokoelma Kuva © HAM / Hanna Kukorelli

sisadan alun modernista ja sodanjälkeisestä sekä nykyaiteesta. Kansainvälinen kokoelma on maamme laajin ja merkittävin modernin ja nykyaiteen kokoelma, mukana ovat mm. taiteilijanimet **Josef Albers, Francis Bacon, Pierre Bonnard, Paul Delvaux, Alberto Giacometti, Edward Kienholz, Paul Klee, Fernand Leger, Joan Miro, Henry Moore, Pablo Picasso, Serge Poliakoff, Kurt Schwitters, Geroges Rouault, Antoni Tàpies, Yves Tanguy ja Victor Vasarely** sekä lukuisa joukko kansainvälisiä tunnettuja nykyaiteilijoita.

Suomalainen kokoelma

mystä siitä, mikä taiteessa kulloinkin kiinnostaa ja koskettaa, ja on myös museon ulottuvilla. Taloudelliset realiteetit on kuitenkin aina pidettävä mielessä.

Museon näyttelypolitiikkaan kuuluvat edelleen suomalaisten taiteilijoiden tutkimukseen perustuvat retrospektiit, joista viimeimpänä on esillä toukokuun loppuun taidemaalari **Jarmo Mäkilän** näyttely. Kokoelmaan ja vaihtuviin näyttelyihin liittyvä yleisötyö, ja painotus erityisesti pedagogisessa lähestymistavassa, on yksi museon vahvuuksista.

Teksti: Arto Murtovaara

Museonjohtaja Taina Myllyharju tuoreimman näyttelyn avajaisissa. Kuva: Jari Kuusenaho.

sen säätiön ylläpitämää museota (Hiekan taidemuseo, Emil Aaltosen museo), muutenkin vahva ja laaja museokenttä, kansainvälisen tason taidegalleria (Grafiikanpaja

ja sekaisin. TAMK ja entinen Taiteen ja Viestinnän oppilaitos tuotti paljon hienoja uusia avauksia jopa kansainvälisesti esimerkkinä **Charles Sandison** ja **Jarmo**

Museonjohtaja Päivi Loimaa. Kuva Mika Hiironniemi.

Mikko Turunen esitteli ja analysoi
Lauri Viidan tuotantoa
Runoa ja viiniä -illassa.
Kuva: Arto Murtovaara

Runoa viinin äärellä

Klubilla keskusteltiin
Lauri Viidan lyriikasta

Viime vuonna tuli kuluneeksi sata vuotta tamperelaisen kirjailijan Lauri Viidan (1916–1965) syntymästä. Merkkipäivä juhliittiin seminaareilla, teosten uusintajulkaisuilla (*Moreeni*, alkup. 1950), teatteriesityksellä ja jälkeensijainen runojen ensijulkaisulla (*Ne runot, jotka jäivät*). Pari tutkimustakin ilmestyi. Viidan tuotannosta on viime aikoina tehty myös väitöskirjoja, joiden aiheena ovat olleet teokset *Kukunor* (Katajamäki 2016) ja *Moreeni* (Niinimäki 2015). Lauri Viita tunnetaan ennen kaikkea runoilijana, vaikka tuotantoon mahtuu kaksi romaania ja aforismeja.

Viidan runotuotanto oli aiheena Tampereen Suomalaisen Klubin Kirjanmerkki-kerhon vuoden ensimmäisessä tapahtumassa 17. tammikuuta. Samalla Kirjanmerkki-kerho testasi uutta ohjelmakonseptia ”Runoa viinin äärellä”. Siinä lyhyen alustuksen ja konkreettisten tekstiesimerkkien kautta tarjotaan näkökulmia ja lukutapoja lyhyisiin teksteihin. Eri lukukokemuksista on

myös mahdollista keskustella rennosti viinilasien äärellä. Noin kolmikymmenpäiselle kuulijajoukolle Viidan tuotannon eri puolia avasi ja taustoitti FT **Mikko Turunen**.

Monille ovat tuttuja Viidan pidetyimmät runot kuten *”Alfhild”*, *”Kapina”* ja viimeiseksi jäänyt sikermä *”Onni”*. Viidan huumori, yhteiskunnallisuus että pispalalaisuus ovat viehättäneet vuodesta toiseen. Sen sijaan vähemmälle huomiolle on jäänyt, että tamperelaiseksi mielletty Viita julkaisi oikeastaan vain esikoiskokoelmansa (*Betonimylläri*, 1947) Tampereella ollessaan. Kaikki myöhempi tuotanto syntyi muualla asuessa, vaikka kirjailija vierailikin synnyinkaupungissaan usein.

Pinnalta katsoen usein arkirealistisena näyttäytyvä Lauri Viidan runomaailma syvenee paikoin eksistentiaalisiksi ongelmanasetteluiksi. Metafyysistä ja kosmista ulottuvuutta luotaavat runot – kuten *”Mylly”*, *”Betonimylläri”* ja *”Luo minen”* – saavat rinnalleen pienimuotoisempia olemassaolon pohdintoja. Viita on myös rakkauden tunteiden ja ihmisen raadollisuuden tarkkasilmäinen havainnoitsija. Nokkela, rytmikäs ja jopa lo-ruileva runokieli on näennäisesti helposti lähestyttävää, ja siksi pinnan alle kätkeytyy oivaltavia kiteytyksiä ihmisestä askarruttavista peruskysymyksiä aina äidinrakkaudesta olemassaolon rajojen tiedostamiseen. Samoin runoissa kurottuu viitteitä niin fysiikan maailmanjäsenyyksen, Raamatun kuin kansanperinteen suuntaan, mikä tuo teksteihin moniulotteista sisällön runsautta – etenkin kun näitä aineksia käsitellään varsin omaperäisesti ja yllättävästikin.

Viidan yhteiskunnallisuus on terävän kriittistä vailla paatosta: esimerkiksi vuoden 1918 tapahtumat (jois-

sa Viidan isä ja veljet olivat mukana) pikemminkin vain esitetään, eikä järjestelmän, vallankumouksen tai kapitan aatteita nimetä tai rooliteta. Aikalaiskritiikin vasemmistolaista vastaanottoa poliittisen asemoinnin puuttuminen hieman häiritsi. ”Työmiehen korkealyriikkaa” tuottanut työväenluokkainen kirjailija ei tehnytäänluokkatietoista osoittelua tai valinnut puolta.

Viidan luova kausi jäi suhteellisen lyhyeksi voimistuvien mielenterveyden ongelmien ja tapaturmaisen kuoleman vuoksi. Trilogiaksi ajatellusta kirjasarjasta ehti valmistua vain ensimmäinen romaani *Entäs sitten Leevi* (1965).

Tauti tanssii talvitiellä

Tauti tanssii talvitiellä,
kysyi, toinko tervetuloa.
Mistäpä minä, mutisin.
Muistitko kotona käydä?
Muistin kyllä, enpä käynyt.
Siellä kuoltiin. Kuka kuoli?
Kukin kuoli vuorollansa,
sinä vain olet elossa.
Taidat tappaa jo minutkin?
En minä sinua tapa;
kuka sinua surisi!
Kun tapan talon emännän,
samalla isännän isken,
kohta kahta komennan.
Sinä palvelet paremmin,
kun et kuole, vaan vikiset.

Kökkö

Käki kukkoja kukutti,
kääkätti kotikanoja.
Kukin kukkea kupunen
kukoi kuin kyky kekotti.
Kaikkokenkkälä kajasti.

Kuuro katsoi kiukaan kieltä,
Koko kokkona kimahti
kulkukoulun kaulimitse,
kuohimoitse, kuolaimitse
kylykirjaston kihellys.

Kukko kykki, kana kykki,
koko kökkelö kökötö.
Käikö kesymin kykki,
kukkuiko kökön kukussa?
Kysy kekrinä käkiä.

Kirjanmerkki-kerhon tapahtuma keräsi
kirjallisuudesta kiinnostuneita klubilaisia.
Kuva: Arto Murtovaara

Tampereen kirjalliset kasvot

Kun puhutaan Tampereesta kirjallisuuskau-
punkina, tulevat ensimmäiseksi mieleen kaupunkimme kirjailijat, yliopiston kirjallisuudentutkimus tai kirjames-
sut. Tampereen kirjalliset kasvot ovat kuitenkin ilmeikkäämmät, sillä monenlaista kirjallisuuteen liittyvää toimintaa on jatkuvasti käynnissä.

Lähimpänä meitä, eli klubin seinänaapurina, on valtakunnallisen erityistehävän Lastenkirjainstituutti, joka tekee kansainvälistäkin tutkimustoimintaa kotimaisen lasten- ja nuortenkirjallisuuden kartoittamisen, tallentamisen ja tutkimisen lisäksi. Instituutti on myös pyynnöstä järjestänyt Klubille näyttelyt **Kirsi Kunnaksen** tuotannosta ja sotavuosien lastenkirjoista (liittyivät Kirjanmerkki-kerhon aiempiin tapahtumiin).

Kirjailijoiden nimikkoseurojen lisäksi Tampereella on

vaikuttanut jo 70 vuoden ajan Pirkkalaiskirjailijat ry., joka toimii paitsi Pirkanmaan kirjailijoiden yhdyssiteenä myös erilaisten kirjallisuustapahtumien järjestäjänä. Näin tuodaan kirjailijoita lähemmäksi lukevaa yleisöä. Pitkään on toiminut myös luovan kirjoittamisen koulutusohjelma Viita-akatemia, joka sisältää kolmivuotisen kirjoittajakoulun, avoimet kirjoittajakurssit aikuisille sekä lasten ja nuorten sanataidekoulun.

Kansallisen lukupiiriverkoston solmukohtia on Tampereellakin, ja Sampolan kirjaston yleisen lukupiirin lisäksi on muun muassa **Veikko Huovisen** tuotantoon keskittyvä teemapiiri. Tietenkin on yliopisto-opiskelijoiden ehkä jossain määrin tiedostavia lukupiirejä sellaisista aiheista kuin feminismi, **Marxin** Pääoma, **Antonio Gramsci** tai nationalismi. Viimeksi mainitut ovat syntyneet tai uudelleenaktivoituneet 2000-luvulla,

ja monissa on tieteellisen luku-
piirin lähtökohta.

Säännöllisiä kirjallisuustapahtumia on niitäkin runsaasti. Esimerkkinä voisi mainita *Annikin runofestivaalit* tai *Vihtorin kirjaston kirjallisuusillat*, joissa käsitellään ajankohtaista kotimaista kirjallisuutta usein haastattelujen ja kirjaesittelyjen kautta. Työväenmuseo Werstaalla pidettävä *Elävän kirjallisuuden festivaali* on perustettu ”vaihtoehdoksi kaupallisille ja henkilökeskeisille kirjamesuille”, ja se keskittyykin pienkustantamoiden julkaisuihin. Hauska detalji on, että tapahtumaa on mainostettu myös toisenlaiseen aktivismiin orientoituneella anarkistien takku.net-sivustolla.

Omia kirjallisuuspalkintojakin kaupungissamme jaetaan. Tampereen kaupunki on myöntänyt kirjallisuuspalkintoa vuodesta 1944 lähtien, ja yliopiston kirjallisuudenopiskelijoiden ainejärjestö Teema jakaa

Tiilikivi-palkintoa. Sen ideana on nostaa vuosittain esiin laadukkaita kotimaisia kaunokirjallisia teoksia, jotka eivät ole saaneet ansaitsemaansa huomiota.

Erityisen aktiivinen on Hämeenpuistossa sijaitseva kaunokirjallisuuteen ja pienkustantamoihin erikoistunut kauppa Teos & Tulenkantajat (entinen runokauppa Kattila). Siellä on viikoittain julkaisutilaisuuksia, runoilijoita, esitelmiä, kirjailijavierailijoita ja erilaisia kirjallisia teematapahtumia.

Nopeakin vilkaisu Tampereen kirjalliseen kenttään osoittaa runsasta ja painotuksiltaan vaihtelevaa tarjontaa. Näitä ehkä jossain määrin vaivaa näkymättömyys suurelle yleisölle: ihmiset eivät ehkä löydä tai osaa havaita itseään kiinnostavia tilaisuuksia, tai niiden markkinointi suuntautuu sinne, missä tapahtumista jo tiedetään.

Tekstit: Mikko Turunen

Tämän vuoden helmikuussa tuli Suomalaiselle Klubille täyteen kymmenes Tampereen Oopperan ensi-ilta kun "Pohjalaisia" oli seuraamassa noin 150 klubilaista ja seuralaista. Vuotuisesta oopperaensi-illasta on vähitellen muotoutunut kevättalven helmikuinen klubikohtaaminen.

Pohjalaisia
Kuva: Petri Nuutinen
Teksti: Timo Tulosmaa

Kymmenen oopperan ensi-iltaa

Klubilaisten ensi-ilta harrastus sai alkunsa vuonna 2008, kun klubin ohjelmistoon ilmestyi Tampereen Oopperan kevään 2008 produktiona **Giuseppe Verdin** "Requiem". Mukana oli varmaan 15-20 klubilaista. Tästä harrastus ja innostus on pikkuhiljaa kohonnut niin, että tänä keväänä mukana oli edellä kerrottu väkimäärä.

Yhteisenä oopperakokemuksena on Verdin "Requiem" lisäksi koettu Verdin "Don Carlos", **Wagnerin** "Lohengrin" ja "Tannhäuser", **Mozartin** "Taikahuilu" ja "Figaron häät", **Puccinin** "Madama Butterfly" sekä jälleen **Verdin** "Nabucco" ja "Kohtalon voima" ja viimeksi **Madetojan** "Pohjalaisia".

Kymmenen vuoden aikana on nähty upeita suomalaisia ja kansainvälisiä ohjaajia ja solisteja **Jaakko Ryhäsestä** **Tuomas Parkkiseen**. On parina viime vuotena seurattu **Santtu-Matias Rouvalin** kohtaloa kansallisiin ja kansainvälisiin parrasvaloihin. Pysyvyyttä edustavat Tampereen Oopperan kuoro, jotka ovat olleet mukana kaikissa kymmenessä produktiossa.

Ooppera täytti 70 vuotta

Tämän kevään "Pohjalaisia" oli paitsi itsenäisen Suomen juhluvuoden produktio, myös oopperan itsensä juhla- produktio. Tänä vuonna tuli nimittäin kuluneeksi 70 vuotta siitä kun ensimmäinen Tampereen "Pohjalaisia" esitettiin 1947 Tampereen

Teatterin tiloissa.

Tampereen Oopperalta on totuttu odottamaan ja saamaan rohkeita ja laadukkaita produktioita, joiden tavoitetasoa ei ole asetettu turhan alas. Onnistumiset

"Tampereen Oopperalta on totuttu odottamaan ja saamaan rohkeita ja laadukkaita produktiota"

ovat kasvattaneet maamme suurimman alueoopperan mainetta niin kansallisesti kuin kansainvälisesti.

Eräs ympyrä "Pohjalaisista"

"Pohjalaisiin" siis sulkeutui jatkuakseen jälleen vuoden kuluttua entistä näyttävämmän, kun ohjelmistossa on **Olli Kortekankaan** säveltämä sekä **Tuomas Parkkisen**

kirjoittama ja ohjaama "Veljeni vartija".

Olkoinkin, että Tuomas Parkkinen ohjaa tämän vuoden aikana eri puolilla maata useita merkittäviä oopperateoksia, kyseessä

"Veljeni vartijassa" johtaa – kukapa muu kuin Santtu-Matias Rouvali. Ja mukana ovat edelleen Tampere Filharmonia ja Tampereen Oopperan kuoro.

Suomalainen Klubi ja "Veljeni vartija"

Suomalainen Klubi on varannut "Veljeni vartijan" ensi-ilta paikkoja etu- ja takapermannolta riveiltä 5-24. Kaikki paikat ovat hyviä ja kaikki liput kuuluvat samaan hintaryhmään. Entiseen tapaan paketoimme ooppera-

lipun, kuohuviinitarjoilun, väliaikatarjoilun, käsiohjelman ja vaatesäilön yhdeksi kokonaisuudeksi, jonka hinta on 106 €/hlö.

Varaukset osoitteeseen: info@tampereen-suomalainenklubi.fi tai 040 744 0565. Huomatkaa klubin tapahtumien uusi sähköinen varausosoite, jota vast'edes käytetään kaikkien klubin tapahtumien ilmoittautumisissa. Tervetuloa Tampereen Oopperaan helmikuussa 2018!

Figaron häät
Kuva: Petri Nuutinen

Tannhäuser
Kuva: Petri Nuutinen

Aleksanterinkatu 26 C, 33100 Tampere
www.advis.fi

Tampereen Suomalaisen Klubin varapuheenjohtaja, kenraalimajuri evp Kalervo Sipi ja Pajarin poikien näyttely.

Pajarin pojat kerää kiitosta

Pääministerin isoisä taisteli myös sankarikenraalin joukoissa

Helmikuun puolivälissä museokeskus Vapriikissa avattu näyttely Pajarin pojat tuo upeasti kaksinkertaisen Mannerheim-ristin ritarin, kenraalimajuri Aaro Olavi Pajarin sekä hänen joukossaan taistelleiden pohjoishämäläisten miesten perinnön nykyaikaan.

Tampereen historiaan nivoutuvan näyttelyn avasi puolustusministeri **Jussi Niinistö**. Tasavallan presidentti **Sauli Niinistö** puolisoineen tutustui siihen heti seuraavana päivänä maakuntamatkallaan.

Pajarin poikien puheenjohtaja, kenraalimajuri evp **Kalervo Sipi** on syystäkin tyytyväinen näyttelyn hienoon alkuun ja perinneyhdistyksen aikamoiseen huomio-ryöppyyn. Viime joulukuun 12. päivänä pidetyssä Pajari-päivässä (entinen Tolvajärven taistelun muistojuhla) luettiin pääministeri **Juha Sipilän** tervehdys juhlaväelle; yhdistyksen historiavastava **Tuomas Juntunen** kun oli huomannut, että pääminis-

terin äidin puoleinen isoisä **Esa Jauhainen** soti ryhmän johtajana Pajarin pojissa.

Puolustusministerin avajaispuhe oli sille hyvä jatko, vaikka *Vapaussoturi*-lehden entisen päätoimittajan asiantuntemus ei Sipilälle ollut suuri yllätys. "Seuravana päivänä tuli tasavallan presidentti, joka itse oli nimenomaan halunnut tulla maakuntavierailullaan katsomaan näyttelyä", Sipi myhäilee.

Sauli Niinistö oli vieläpä toivonut, että mukaan tulee sotaveteraaneja ja kaksi veteraania osallistuikin tilaisuuteen. Itse näyttely sisältöineen on toinen hyvä syy myhäilyyn. Sipi kuvitteli etukäteen, että näyttely on pieni nököre jossain nurkassa.

"Se oli positiivinen yllätys.

Tutkija **Antti Liuttunen** joukkoineen on tehnyt todellakin suuren työn."

Suuri määrä aineistoa

Aineiston suuri määrä oli hyvin tiedossa. Pajarin tyttärenpoika **Jarmo Talasrinne** sekä tytär **Helena Pajari-Turpeinen** toimittivat näyttelyyn arvokasta materiaalia. Suuren työn kuvien, kirjeiden ja muun materiaalin seulomisessa ja tarkistamisessa teki yhdistyksen oma asiantuntija, edellä mainittu Tuomas Juntunen.

"Jarmo Talasrinne on aika naan Antti Liuttusen kanssa alkanut ideoida tätä näyttelyä monta vuotta sitten", Kalervo Sipi kertoo. "Jarmo teki paljon töitä Pajarin mita-

Suomalainen jalkaväen sotilas kesällä 1944. Vaatteet ovat autenttiset, nuku on tehnyt nukkeverstas Erja Mikkola.

leiden saamiseksi tänne Kansallismuseosta. Se on korvaamattoman arvokas kokoelma."

Sipin mukaan kaikkiaan neljä henkilöä sai aikanaan kaksi Mannerheim-ristiä ja kaksi heistä on haudattu Kalevankankaalle. Heistä kenraalimajuri Aaro Pajari saavutti legendaarisen maineen. Hän oli ristiriitainen ja värikäskin persoona, jota jotkut kollegat arvostelivat,

Aaro Pajarin kunniamerkit, jotka ovat Kansallismuseon kokoelmista.

mutta alaiset arvostivat. Hänen ja hänen miestensä välille muodostui poikkeuksellisen voimakas side.

Jo sodan aikana miehet alkoivat kutsua itseään Pajarin pojiksi. Näihin poikiin kuulivat muun muassa Finlaysonin sosiaalijohtaja ja kansanedustaja **Eero Kivelä**, Tampereen kaupunginjohtaja **Erkki Napoleon Lindfors** sekä Tampereen kaupunginvaltuuston puheenjohtaja ja opettaja **Lauri Santamäki**. Heistä Lindfors ja Santamäki loivat sotien jälkeen kunnallispolitiikkaan aseveliakeselin, jolla oli suuri vaikutus Tampereen kehitykseen.

"Pajari oli alaistensa pitämä ja hän puolestaan piti alaisistaan huolta. Hän harasti jalkaväenkenraali **Adolf Ehrnroothin** puhumaa edestä johtamista."

Aaro Pajari kuoli vuonna 1949 Pohjanmaalla, kun hänen autonsa ajautui ojaan. Hän yritti kuljettajansa kanssa nostaa auton ylös ja sai sydänkohtauksen. Kuoli ikään kuin saappaat jalassa, Kalervo Sipi sanoo.

Laatta Suomen Pankin seinään

Maanantaina 17. päivänä heinäkuuta tulee kuluneeksi 120 vuotta Aaro Olavi Pajarin syntymästä. Kalevankankaalla järjestetään silloin keskiviikkona seppelleenlasaku ja sen jälkeen paljastetaan Pajari-laatta Suomen Pankin talon seinään Hämeenkatu 13:ssa.

"Talon seinään kiinnitetään laatta, että Pajari on

asunut tässä perheineen. Se on osoitus, että hän on kuulunut Tampereen historiaan."

Kuvat ja teksti:
Arto Murtovaara

Lähteet: Wikipedia.
Mannerheim-ristin ritarit

Kenraalimajuri Aaro Olavi Pajari

- Aaro Olavi Pajari syntyi Asikkalassa 17.7.1897 ja kuoli Kokkolassa 14.10.1949. Isä oli Suomalaisen puolueen kansanedustaja ja opettaja Olli Pajari, äiti Maria Helena Laatonen.
- Kenraalimajuri ja kaksinkertainen Mannerheim-ristin ritari.
- Valmistui 1916 Lahden yhteiskoulusta, liittyi suojeluskuntaan, osallistui sisällissotaan joukkueenjohtajana ja komppanianpäällikkönä. Haavoittui Oulun ja Heinolan taisteluissa. Osallistui Aunuksen retkeen.
- Talvisodan alkaessa Pajari komensi JR 16:ttä. Hän johti talvisodan ensimmäisen suomalaisten kannalta menestyksekkään operaation lyömällä Tolvajärvellä Neuvostoliiton 139. divisioonan 12. joulukuuta 1939 ja etenemällä sitten noin 40 kilometriä itään Aittojoelle. Hänet ylennettiin everstiksi 18. joulukuuta 1939. Tolvajärvellä Osasto Pajari toimi Ryhmä Talvelan osana ja Talvelan siirryttyä Kannakselle Pajarista tuli koko ryhmän komentaja.
- Jatkosodan alkaessa eversti Pajari komensi 18. divisioonaa, joka suoritti elokuussa 1941 läpimurron Kannaksella. Näistä sotatoimista Pajari nimitettiin 14. syyskuuta 1941 Mannerheim-ristin ritariksi numero 12. Hänet ylennettiin kenraalimajuriksi 3. lokakuuta 1941. Vuonna 1942 hän johti Suursaaren valtausta. Pajari siirrettiin 3. divisioonan komentajaksi 21. lokakuuta 1943, jossa tehtävässä hän toimi 21. lokakuuta 1944 saakka.
- Lapin sodassa rohkealla operaatiolla suoritusta Tornion kaupungin valtaukselta Pajarille myönnettiin Mannerheim-risti toistamiseen 16. lokakuuta 1944.
- Pajari kärsi sydänvaivoista, ja hän kuoli sydänkohtaukseen työmatkalla Pohjanmaalla vuonna 1949. Hänet on haudattu Tampereen Kalevankankaan hautausmaalle sankarihautojen läheisyyteen. Asikkalaan pystytettiin Unto Ojosen suunnittelema Pajarin muistokivi 6. maaliskuuta 1977, hänen lapsuudenkotinsa ja koulunsa muistolaatta Lahdessa Möysän koulurakennuksen seinässä paljastettiin 22. lokakuuta 1981.

Vapaudenristiryijy. Ägläjärvellä kaatuneen Aarre Juusen muistoksi tehty ryijy. Sen on tehnyt Kalervo Tapiovaara.

Oy HAIRDEPOT Ltd

SANDBERG
PARTURI ~ KAMPAAMO ~ PERUUKKILIKE

Näsilinnankatu 24 • 33210 Tampere
puh.(03) 2148 706 • (03) 2124 160
www.hairdepot.fi • sandberg@hairdepot.fi

Yleisessä mielipiteessä kulttuuri ymmärretään kirjallisuudeksi, musiikiksi, maalaamiseksi ja teatteriksi.

Tällaisesta käsityksestä puuttuu kuitenkin tekijä, joka edustaa yhtä vahvasti henkistä kulttuuria uutta jatkuvasti keksivässä mielessä kuin edellä kuvatut perinteiset taiteen lajit.

Yritys kuin taideteos

Peltolan Pussi taloudellisen kulttuurin airuena

Tämä puuttuva tekijä on yrittäjäyys taloudellisen kulttuurin airuena. Yksikään taideteos ei synny kynästä, paperista, maalista ja esittävän taiteen vaatimasta tilasta, vaan aina luovasta oivalluksesta. Tässä mielessä myös yritys on luova taideteos. Se syntyy yrittäjän luovasta oivalluksesta, transsendenttisestä näkemysellisyydestä. Yrityksen taloudellinen tuotanto ei ole vain aineellista ja fyysistä, vaan ennen kaikkea luovaa henkisyttä ja älykkyyttä.

Tampereella Sarankulmassa toimiva Peltolan Pussi on taloudellisen kulttuurin helmi. Se on luonut ajan hammasta kestäneen tuotteen, paperipussin. Vain hän, joka ei tiedä, kuinka paljon erilaisia asioita on

osattava paperipussin synnyttämiseksi, voi vähätellä sen taiteellista arvoa.

Toimitusjohtaja **Liisa Peltola** on taiteellisella otteellaan menestyksellisesti luotsannut yritystään läpi olosuhteiden karikoiden. Vastaavia yrityksiä ei ole monia Pohjoismaissa. Hän on huolehtinut henkilökun-

”Yritys on hengeltään kuin kylä, jossa jokainen huolehtii oman tonttinsa lisäksi myös kokonaisuudesta”

nastaan ja asiakkaistaan. Yritys on hengeltään kuin kylä, jossa jokainen huolehtii oman tonttinsa lisäksi myös kokonaisuudesta.

Airi Vahdersalo, joka on tehnyt taidetta yrityksessä jo neljä vuosikymmentä, vahvistaa edellä sanotun. Hänen mukaansa yritys on aina ollut avoin, joustava

ja ihmisiä arvostava. Huonoinakin aikoina työtä on kaikille järjestetty. Yrityksen nopea teknologinen kehitys on Airi Vahdessalon mielestä jatkuvasti tarjonnut uusia mielenkiintoisia ja henkisesti kasvattavia tehtäviä. Työntekijöiden väliset suhteet ovat hänen mukaansa läheisesti ja auttavaiset.

Kysymykseen mitä työ on hänelle merkinnyt Airi vastaa, että se on tarjonnut hänelle henkisen kasvun ja yhdessä oppimisen mahdollisuuden. Tällaisessa ilmapiirissä suhtaudutaan myönteisesti tulevaan eikä yllätyksiä pelätä.

Peltolan Pussin tunnus on kukka. Asiakkuuksista

vastaavan **Kari Hurmeen** mukaan se symboloi avoimuutta ja vilpittömyyttä ja on täydellisessä sopusoinnussa ympäristönsä kanssa. Kukka ei erottele ketään. Karin mukaan kukka nostaa esille kysymyksen valmistameko me paperipusseja vai valmistamko paperipussin teko meitä?

Karin kysymys avaa huikean näkymän taloudellisen kulttuurin todellisen luonteen; sen kykyyn antaa elinvoimaa, ravita henkeä ja rakentaa ykseyden verkkoa. Taiteen tavoin myös yrityksessä ollaan ihmisyyden ytimessä.

Peltolan Pussin filosofian mukaan taiteilijat johtavat itseään ja vastaavat itseäänäisesti tuotannon pyörittämisestä ja kehittämisestä. Siksi yrityksessä ei ole hierarkkista johtamisjärjestelmää. Yritys on hyvä esimerk-

ki siitä, että myös perinteiset teollisuusyritykset voivat toimia kuin parhaimmat tietotekniikan yritykset.

Peltolan Pussin sisäisen kulttuurin elinvoima ja saavutukset kertovat siitä, että ihmisillä on vapautta ja vastuuta työnsä teossa ja kehittä-

”Yrityksessä ymmärretään, että asiakkaan paras on hyvä tapa mitata työn arvoa”

tämisessä. Yrityksessä ymmärretään, että asiakkaan paras on hyvä tapa mitata työn arvoa.

Peltolan Pussin kokemukset ja saavutukset rohkaisevat kyseenalaistamaan perinteiset käsitykset työstä, teollisuudesta ja työnantajan ja työntekijän vastakkaisista intresseistä. On vihdoin aika ajatella yrityksiä taideteoksina ja luovan tekemisen ilmentyminä ja vapauttaa ne luomaan uusia tuotteita ja palveluita.

Tampere elää kirjallisuuden, musiikin, taiteen ja teatterin lisäksi myös taloudellisen kulttuurin hedelmistä. Näitä taiteen muotoja ei pi-

Koneiden keskellä;
Airi Vahdersalo omassa ympäristössään

dä erottaa toisistaan. Kaikki taiteen lajit tarvitsevat ilmaa hengittää ja vettä uida. Ne mahdollistavat inhimillisen kulttuurin kasvun ja kehityksen yhä edelleen.

Teksti: Risto Harisalo
Kuvat: Sointu Lanki

Toimitusjohtaja Liisa Peltola

Kari Hurme esittelee Peltolan Pussin tunnusta; kukkaa

Kuva: Sointu Lanki

Valkoisen ruusun ilta

Valkoisen ruusun iltaa vietettiin Marskin salissa 23.3.2017, nautittiin hyvästä musiikista, illallisesta ja toistemme seurasta. Puheenjohtaja Pasi-Heikki Rannisto johdatti osallistujat klubimuistoihin. Kuvassa Heikki Harala kertoo klubivuosistaan.

Tampereen Suomalaisen Klubin johtokunta 2017

Tampereen Suomalaisen Klubin johtokunta 2017: vasemmalla takarivissä johtokunnan jäsen **Ilkka Saarinen**, jäsen **Jorma Salovaara**, jäsen **Ilkka Mäntyvaara**, jäsen **Seppo Mäkinen**, jäsen **Kalevi Nikkilä**. Eturivissä vasemmalta esimies **Risto Harisalo**, johtokunnan jäsen **Kirsi Koski**, puheenjohtaja **Pasi-Heikki Rannisto**, varapuheenjohtaja **Kalervo Sipi**, sihteeri **Sointu Lanki** ja varaesimies **Arto Murtovaara**.

Kuva: Seppo Leskinen

Matti Klinge ja Venäjä

Tampereen Suomalaisen Klubin puheenjohtaja **Pasi-Heikki Rannisto** keskusteli helmikuun kuukausikokouksen alustajan, professori **Matti Klingen** (oik) kanssa. Klinge puhui Venäjän perinnöstä Suomelle. Tammikuun kuukausikokouksen tapaan tupa oli täysi.

Kuva: Seppo Leskinen

Katse Suomessa, sydän Latviassa

Katse Suomessa, sydän Latviassa -näyttely avattiin Tampereen Suomalaisella Klubilla maaliskuun 6. päivänä. Latvian kansallistaiteilija **Janis Rozentāls** piti Suomea toisena kotimaanaan ja ikuisti Suomea sekä suomalaisia läheisiään useisiin maalauksiin. Rozentāls-seura, Suomi-Latvia-ystävyyssseura, juhlistaa taiteilijan 150-vuotisjuhlavuotta historiallisella infonäyttelyllä Katse Suomessa, sydän Latviassa.

Alun perin Latvian tasavallan suurlähettiläs **Ugis Bamben** piti avata näyttely, mutta hänen ollessa estyneenä, tilaisuuden avasi Tampereen Suomalaisen Klubin esimies, professori **Risto Harisalo**. Itse infonäyttelyn taustoitte sen käsikirjoittanut Rozentāls-seuran järjestösihteeri **Jenni Kallionsivu**.

"Rozentāls seurasi aktiivisesti suomalaista ja pohjoismaista taidetta"

Hän kertoi, että Rozentāls seurasi aktiivisesti suomalaista ja pohjoismaista taidetta. Hän oli hyvin kiinnostunut **Gallen-Kallelasta** ja monissa Rozentālsin töissä voi-

kin aavistaa tämän vaikutuksen. Rozentālsin tavatessa vaimonsa **Elli o.s. Forssellin** Suomi sai erityisen paikan hänen elämässään sekä taiteilijana että aviomiehenä, isänä ja ystävänä.

Taiteilijan perhe vietti kesiä Ellin sukulaisten luona Nummelassa, jossa Rozentāls maalasi suomalaista luontoa ja suomalaisia rakkaitaan - ja hänen Suomessa oli aina kesä. Rozentāls maalasi myös vaimonsa serkun ja ystävän **Milla Talvion** muotokuvan peräti kahdesti. Janis ja Elli tunsivat itse rakkautensa yhdistävän kaksi kansaa, ja sitä se tekee edelleen yli sadan vuoden jälkeenkin.

"Halusimme juhlistaa seuran nimitaiteilijan juhlavuotta kertomalla heidän tarinansa uudella tavalla", kertoo näyttelyn käsikirjoittaja, Rozentāls-seuran järjestösihteeri Jenni Kallionsivu. Katse Suomessa, sydän Latviassa -näyttely on esillä myös Latvian taidemuseossa Riiassa osana Janis Rozentāls 150-näyttelykokonaisuutta.

Sekä Suomen että Latvian näyttelyt jatkavat kiertonäyttelyin ympäri maata.

HYÖTYAJONEUVOT

- Kuorma-autot - Pakettiautot
- Maanrakennuskoneet
- Alan tarvikkeet

VARASTOSSA OLEVAT AUTOT JA KONEET:

www.lielahdenautokeskus.fi

MAAHANTUONTI, MYYNTI, VAIHTO JA HUOLTO

LUOTETTAVAA PALVELUA PITKÄAIKAISELLA KOKEMUKSELLA

LIELAHDEN AUTOKESKUS Oy

Turvesuonkatu 16 • 33400 TAMPERE

Puh 03-3465566 • 0400832856 • Fax : 03-3465245 • e-mail: mikko@lielahdenautokeskus.fi

Hämeen Kaivin Oy

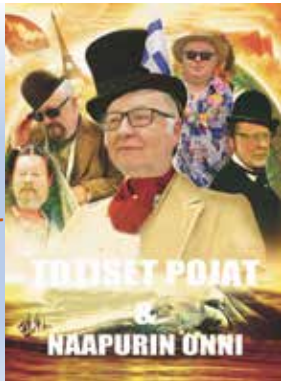
TAMPEREEN SUOMALAISEN KLUBIN VAPPULOUNAS 1.5. 2017 klo 13.00 ALOITTAA KEVÄÄN

Pääasia on ystävästäkkinä, vappuschapsut ja Christinan väen herkullinen vappulounasbuffet. Menoa säestävät Totiset Pojat ja Naapurin Onni.

Puheen suomaalaiselle keväälle pitää puheenjohtaja. Pöytäpuheita kaikelle kansalle sen mukaan mitä pöydissä puhutaan. Ja aina kun schnapsaa, niin joutu kajahtaa.

Lopuksi 1½ tuntia tanssia. Klubin ovet auki klo 12.00.

Varaa pöytä ajoissa! Hinta 48 € + juomat.
info@suomalaisenklubinravintola.fi tai 010 231 5222

Suomalainen Klubi ja Andrew Lloyd Webberin huikea musikaali Georg Malviuksen ohjauksena Tampereen Teatterissa 9.9.2017. Vauhtia haetaan Klubinravintolasta klo 17.30, jossa Teatterimenu (porsaan filettä Jalovienakastikkeessa, haudutettua lohta, lasti puna- tai valkoviiniä). Klo 19.00 CATS teatterin isolla näyttämöllä. Klubin paikat niviellä 5-12.

Varaukset viimeistään 14.5. osoitteeseen
info@tampereensuomalainenklubi.fi tai
040-7440565. Hinta 87 €/hlö sisältäen kissat ja ruoat.

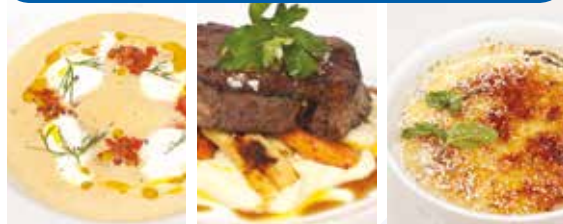

RAVINTOLA SUOMALAINEN KLUBI

TUORE SUOMALAINEN KEITTIÖ – EST. 1891

SHOPPAILU-BRUNSSI LAUANTAISIN

brunssi klubin jäsenille 20 EUR

LOUNAS ark. 11-14 – Kaikki tervetulleita!

VAPPULOUNAS 1.5.2015

Varaa pöytäsi jo nyt

ÄITIENPÄIVÄ-LOUNAS 14.5.

Kokous- ja juhlapaikka keskellä kaupunkia

PUUTARHAKATU 13 TAMPERE ▶ 010 2315 222
INFO@SUOMALAISENKLUBINRAVINTOLA.FI
WWW.SUOMALAISENKLUBINRAVINTOLA.FI

Hyvien juhlien mestarit

YRITYS- JA PERHEJUHLAT
KOKOUKSET JA TAPAHTUMAT

010 6179 761

info@armascatering.fi
www.armascatering.fi

Tampereen Suomalaisen Klubin YLIMÄÄRÄINEN KOKOUS

maanantaina 18.9.2017 kello 18.00
Tampereen Suomalaisella Klubilla,
Puutarhakatu 13, Tampere

Kevätkokouksessa käsitellään
johtokunnan esitys
Kehittämisrahaston sääntömuutoksesta.

Tervetuloa!

Johtokunta

LIITY JÄSENEKSI

Hyvä lukija,

liity nyt Tampereen Suomalaisen Klubin jäseneksi!

Olet suomalaisten, ajattelevien ihmisten seurassa.

Jäsenhakemuslomakkeen voit pyytää Klubin sihteeriltä, Sointu Langilta, puh. 0400 684 416, s-posti: sointula@kolumbus.fi.

Löydät sen Klubin verkkosivuilta yhteystietosivun alalaidasta osoitteesta:
www.tampereensuomalainenklubi.fi

Julkaisija
Tampereen Suomalainen Klubi ry

Päätoimittaja
Pasi-Heikki Rannisto

Toimitussihteeri
Arto Murtovaara

Sivunvalmistus
Grano Oy

Painopaikka
Grano Oy, Tampere 2017

Painos 1.500 kpl

ARVOISA ILMOITTAJA

Tee yrityksesi ja tuotteesi tunnetuksi Klubilehden lukijoille!

Tavoitat 1500 elinkeinoelämän, tieteen, taiteen, julkisen hallinnon, puolustusvoimien, kirkon ja median piirissä toimivaa, alueellista ja valtakunnallista vaikuttajaa.

Vuonna 2017 lehti ilmestyy kaksi kertaa, seuraavan kerran 1.11.2017. Ilmoitusmateriaalin tulee olla lehdessä 30.9.2017 mennessä.

Aineistot ja ilmoitukset:

Grano Oy, Viinikankatu 45, 33800 TAMPERE,
puh. 043 824 9117, petteri.mikkila@grano.fi

TAMPEREEN SUOMALAINEN KLUBI RY

Puutarhakatu 13, 33210 Tampere
Toimisto avoinna maanantaisin
klo 13.00 - 15.00
www.tampereensuomalainenklubi.fi

Klubin johtokunta

- Johtokunnan puheenjohtaja
hallintotieteiden tohtori
Pasi-Heikki Rannisto
pasi-heikki.rannisto@uta.fi
- Johtokunnan varapuheenjohtaja
kenraalimajuri evp Kalervo Sipi
kalesipi@tpnet.fi
- Klubin esimies
professori Risto Harisalo
risto.harisalo@uta.fi
- Klubin varaesimies
toimittaja
Arto Murtovaara
arto.murtovaara@pp.inet.fi

- Johtokunnan muut jäsenet:
Johtaja Kirsi Koski
Rakennusneuvos Seppo Mäkinen
Diplomi-ins. Ilkka Mäntyaara
Tekniikan tohtori Kalevi Nikkilä
Isännöitsijä Ilkka Saarinen
Pankinjohtaja Jorma Salovaara
- Johtokunnan sihteeri
Sointu Lanki
sointula@kolumbus.fi
0400 684 416

Toimikuntien puheenjohtajat

- Biljardikerho
Seppo Leskinen
savusepe@gmail.com
- Gastronominen kerho
Kalevi Nikkilä
kalevi.nikkila@pp1.inet.fi
- Golfkerho
Jorma Salovaara
jormasalovaara@kolumbus.fi
- Keskiviikkokerho
Seppo Leskinen
savusepe@gmail.com
- Kirjanmerkki
Risto Harisalo
risto.harisalo@uta.fi
- Kirkkovenekerho
Timo Tulosmaa
timo.tulosmaa@outlook.com

- Klubinaiset
Jaana Jääheimo
jaana.jaaheimo@luukku.com
- Ruutiukot
Ilkka Mäntyaara
ilkka.mantyaara@luukku.com

Työryhmien puheenjohtajat

- Hallinto- ja taloustyöryhmä
Erkki Uusi-Rauva
erkki.uusi-rauva@kolumbus.fi
- Jäsentyöryhmä
Jyrki Penttinen
jyrki.penttinen@ttt.fi
- Ohjelmatyöryhmä
Risto Harisalo
risto.harisalo@uta.fi
- Tiedotustyöryhmä
Arto Murtovaara
arto.murtovaara@pp.inet.fi

Jäsenkirjuri

Henri Rusila
040 415 4919
henri.rusila@rusila.inet.fi

Klubin taloudenhoitaja

Ritva Tiainen
050 376 0597
ritva.tiainen@veranta.fi

Ravintola

armas C'atering
Christina Suominen
010 231 5222
info@suomalaisenklubinravintola.fi

Kannen kuva: Urban Jörén

Suomi Finland 100

Suomalaisen Klubin vuosijuhla
22.9.2017 klo 19.00
Marssin Sali

SINIÄLKÖINEN JUHLAPUHE
KENRAALIMAJURI KALERVO Sipi

Suomi 100 Menu & Wine Gallery
Tampereen Elokuvateatteri Suomalainen 100-vuotisjuhla
Suomi 100 Wine Gallery-galleria
20 € - 40 €

Marssin Sali

Pöytävaraukset:
info@tampereensuomalainenklubi.fi
tai
040 7440565

Asiantuntijan matkassa®

|| Reformaation juhluvuosi 2017 ||

MARTTI LUTHERIN JÄLJILLÄ

5. – 10.8. , 7. – 12.10.

Erfurt, Eisleben, Eisenach, Weimar, Lützen, Leipzig, Wittenberg

Martti Luther naulasi kuuluisat teesit Wittenbergin
Linnankirkon oveen 500 vuotta sitten.

Juhlavuoden matkan idylliset kaupunkikohteet kertovat
koskettavasti Lutherin ja Bachin elämästä.

Asiantuntijaopas
Sirkka-Liisa Aalto

HINTA 1 438 €

HINTAAN SISÄLTYY

- Finnairin reittilennot turistiluokassa
- majoitus neljän tähden hotelleissa kahden hengen huoneissa
- ohjelman mukaiset ateriat (5 x aamiainen, 5 x lounas)
- ohjelman mukaiset retket ja kuljetukset sisäänpääsymaksuihin
- suomalaisen asiantuntijaoppaan palvelut perillä

Tilaa Suomen
monipuolisin
esite tai selaa
netissä
lomalinja.fi

40 vuotta

Lomalinja

Asiantuntijan matkassa®

AAA
Korkein laatuvaatimus
Toukokuu 2017

SUOMALAINEN PERHEYRITYS

Asiantuntijan matkassa laadukkaasti jo 40 vuotta.

Kalervo Sipi

MANNERHEIMIN JÄLJILLÄ LÄPI KIINAN VALTAKUNNAN

6. – 14.9. | 3 265 €
Elokuussa 1906 aloitti
C.G.E Mannerheim runsaan
kahden vuoden vakoilumatkan
Kiinaan. Asiantuntija kenraalimajuri
Kalervo Sipi avaamana tarjoutuu
ainutlaatuinen mahdollisuus kokea
Mannerheimin Kiina.
Kiinan asiantuntijaopas
Marja-Liisa Tiensuu

Kulttuuria ja sotahistoriaa

RANSKASSA NORMANDIA MAIHINNOUSU

5. – 9.10. | 1348 €
Pariisi, Calais, Caen, Saint-Lô
Asiantuntijaopas evl Ilmari Hakala

ILMAJOEN MUSIIKKIJUHLAT MANNERHEIM-OOPPERA

7. – 8.6. | 498 €
Sävellys ja musiikinjohto Tuomas
Kantelinen, Mannerheim Watterti
Torikka, libretto Laila Hirvisaari ja Eve
Hietamies, ohjaus Tuomas Parkkonen.
Asiantuntijaopas Aarno Cronvall

JOKIRISTEILY LAATOKKA, SYVÄRI, ÄÄNINEN JA VOLGA

5. – 12.7. | alk. 1 496 €/hlö
Pietari, Valamo, Mandrogi, Kizhi,
Goritsy, Uglitz, Moskova
Täysihoito, runsas retkiohjelma ja
laivalla asiantuntijaoppaiden Jyrki
Härkösen ja Liisa Hämäläisen
syventäviä luentoja niin historiasta,
kulttuurista kuin Venäjän nykypäivästä.

OTA YHTEYTTÄ JA VARAA LOMASI

24H VERKKOKAUPASTA LOMALINJA.FI

TAMPERE p. 010 289 8100 | HELSINKI p. 010 289 8102 | RYHMÄT p. 010 289 8101 Puhelut 8,35 snt/puh +17,17 snt/min. Palvelumaksu 23 €/varaus